

slovenski čebelar

1 9 6 5

LETO LXVII

ŠT. 6

VSEBINA

Odprto pismo delegatov občnega zbora ZCD za Slovenijo Skupščini SR Slovenije	161
Val. Benedičič: Naš odlikovanec za čebelarske zasluge z redom A. Janše I. stopnje akademik prof. dr. Ivo Tomašec	166
Edi Senegačnik: Naše čebele v juniju	168
Ivo Peršič: 9 = 10	170
I. Zunko: Na ženi dom sloni	174
Leopold Peršuh: Sulfatiazol	176

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Dva doktorata iz čebelarske tematike. Moje izkušnje s čebeljimi piki. Pozor na sadne sušilnice. Kako spravimo kristalizirani med iz satja. Čebele so ga vzdrževale pri študiju. Nenavadna poraba medu. Kongres v Bukarešti. Satnice in parafin. Še o matičjem mlečku. Obisk uglednih ameriških in angleških čebelarskih znanstvenikov. Preprost način vzreje matic. Izkušnje s suhim sladkorjem. Primitivno čebelarjenje pri prastarih afriških narodih	178
---	-----

NASA ORGANIZACIJA

Iz zapisnika o seji upravnega odbora dne 24. IV. 1965. Seja izvršnega odbora 7. maja 1965. Naši odlikovanci. Odlikovanci Antona Janše II. stopnje. Ob desetletnici smrti Jana Strgarja. Občni zbor čebelarskega društva za Maribor in okolico. Občni zbor čebelarskega društva Murska Sobota. Uspelo zborovanje. Čebelarski družini Kozje in Lesično sta se združili. Novo čebelarsko društvo v Sevnici. Tudi v Kočevju delamo	182
--	-----

OSMRTNICE

Ivan Gril ml., Franc Prelog	192
---------------------------------------	-----

List izhaja vsakega 1. v mescu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejema zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska CP Delo — obrat Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Stevilka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

ODPRTO PISMO

delegatov občnega zbora Zveze čebelarških društev za Slovenijo

SKUPŠČINI SR SLOVENIJE

Na rednem letnem občnem zboru Zveze čebelarških društev za Slovenijo dne 25. aprila 1965 v Ljubljani so razpravljali delegati čebelarških društev, ki so zastopali nad 5500 organiziranih čebelarjev, med drugim tudi o izvrševanju programa razvoja čebelarstva v obdobju 1964—1970 v SR Sloveniji.

Delegati so soglasno sklenili, naj se v odprtem pismu Skupščini SR Slovenije pojasni stanje čebelarstva v Sloveniji, sedemletni program razvoja čebelarstva v povezavi s programi drugih kmetijskih strok, ki so po naravi svoje proizvodnje odvisne od opravevanja po čebelah, in kakšna škoda lahko nastane za skupnost že v bližnji bodočnosti zlasti v sadjarski proizvodnji, če Zveza ne bo mogla v redu izvrševati nalog, ki jih je prevzela v svoj delovni program.

Zveza je čebelarska organizacija republiškega značaja. Njen delovni okoliš je območje vse republike Slovenije. V Sloveniji je vsega okrog 7800 individualnih in 10 družbenih čebelarstev s skupaj okrog 85.000 čebeljimi družinami, od katerih je blizu 5000 v družbenem sektorju. Na km² jih pride 4,19. V Jugoslaviji z 256.588 km² in z okrog 750.000 čebeljimi družinami jih je pa še manj, in sicer 2,91 na 1 km². Od okrog 7810 čebelarjev je organiziranih v Zvezi 5520, tj. 70,6 %. Zveza izdaja strokovno mesečno revijo Slovenski čebelar v nakladi 5700 izvodov. Revijo prejema 5520 članov v Sloveniji, 50 naročnikov

iz drugih republik SFR Jugoslavije, 44 čebelarjev-Slovencev v inozemstvu; 10 izvodov pošilja Zveza v zamenjavo s čebelarskimi in sorodnimi revijami v Jugoslaviji, 40 izvodov pa v zamenjavo s čebelarskimi revijami v inozemstvu.

V pojasnilo, kako uspeva čebelarstvo v sosednih socialističnih državah, naj navedemo analogne podatke za republiko Češkoslovaško. Čebelarstvo obeh sektorjev — socialističnega in individualnega — je organizirano v enotni češkoslovaški čebelarski zvezi. Vsega je okrog 125.800 čebelarjev z 875.918 čebeljimi družinami. V čebelarski zvezi je včlanjenih 117.000, tj. 95 % vseh čebelarjev. Od 875.918 čebeljih družin jih je 155.047 last socialističnega sektorja, 688.765 last individualnih organiziranih čebelarjev in 30.105 je neorganiziranih individualnih čebelarjev. Za češke čebelarje izhaja mesečnik »Včelarstvo« v 54.000, za Slovaške pa »Včelar« v 17.000 izvodih. Češkoslovaška meri 127.859 km² in pride na 1 km² 6,8 čebeljih družin. Ta dežela ima sicer slabše naravne pogoje za čebelarjenje, kakor so pri nas; čebelarstvo pa je vzlic temu veliko bolje razvito, kar je brez dvoma rezultat ustrezne državne čebelarske politike. Podatki se nanašajo na leto 1962/63 in so zelo natančno obdelani, ker so bili zbrani in urejeni za XIX. mednarodni čebelarski kongres leta 1963 v Pragi. Sosedni socialistični državi Madžarska in Romunija pa se glede pospeševanja čebelarstva lahko vzporejata s Češkoslovaško. Tudi naša neposredna soseda Avstrija podpira čebelarstvo. Za izvrševanje čebelarskega programa prispevajo zvezna vlada, deželne vlade in čebelarska organizacija vsak po eno tretjino potrebnih sredstev. Tudi Avstrija s 85.858 km² in z okrog 500.000 čebeljimi družinami ima okrog 6 čebeljih družin na 1 km².

Naša Zveza je na povabilo Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo sestavila v okviru sedemletnega plana kmetijstva v SR Sloveniji program razvoja čebelarstva. Za sestavo programa je uporabljala podatke, ki jih je zbrala s popisom čebelarstev na terenu. Poleg tega je upoštevala tudi opráševanje v sadjarstvu, za kar je črpala podatke iz programa razvoja sadjarske proizvodnje. Opráševanju je posvetila posebno pozornost zaradi tega, ker nastajajo družbene sadne plantaže največ izven naseljenih krajev, kjer navadno ni čebel in ker v sadjarskem programu ni ničesar predvidenega glede opráševanja, čeprav je v tehnološkem procesu sadjarske proizvodnje opráševanje nepogrešljiv agrotehnični ukrep. Pri primerjavi podatkov iz obeh programov je ugotovila, da imamo za sedaj premalo čebel za intenzivno oprášitev sadovnjakov in sadnih plantaž. Intenzivna oprášitev pa je pogoj za količinsko in kakovostno zadovoljiv pridelek sadja, kakršen pride edino v poštev za izvoz. Po mnenju naših sadjarskih strokovnjakov so potrebne v naših klimatskih razmerah za intenzivno oprášitev 1 ha plantažnega nasada oziroma sadovnjaka 4 čebelje družine. Za oprášitev okrog 27.300 ha sadovnjakov in sadnih plantaž v letu 1964 je bilo torej potrebnih 109.200 čebeljih družin. Ker jih imamo vsega okrog 85.000, jih je bilo torej premalo 24.200. Čebel tudi nismo doslej za opráševanje načrtno razporejali. Zato ni nič čudnega, da je bil vzrok za razmeroma slabo sadno letino med drugim tudi pomanjkljiva oprášitev.

Po programskih napovedih bo leta 1970 okrog 110.000 čebeljih družin, od teh okrog 10.000 v družbenem sektorju. To število bomo pa dosegli seveda le takrat, če bodo nastali med tem bolj vzpodbudni pogoji za čebelarjenje. Za intenzivno oprášitev okrog 38.000 ha rodni sadovnjakov in sadnih plantaž

(5024 ha) leta 1970 bo potrebnih 152.000 čebeljih družin. Primanjkovalo nam bo torej 42.000 naseljenih panjev. Če pa se sedanje število čebeljih družin ne bo nič zvišalo, jih bo pa premalo kar 67.000. Po sadjarskem programu naj bi pridelali leta 1970 21.548 vagonov sadja, in sicer 25 % v družbenem in 75 % v individualnem sektorju. Od tega pridelka naj bi šlo za izvoz 6000 do 7000 vagonov. Če vzamemo za osnovo ceno 100 din za kilogram sadja, bo vreden ta pridelek nad 21 milijard dinarjev. Drugih oprashačevalcev cvetja (čebel-samotark, čmrljev itd.) je vedno manj. Zaradi strojne obdelave tal ter uporabe gnojil in kemičnih pripravkov za varstvo rastlin se vedno bolj uničujejo in zastrupljajo njihova gnezda. Vrh tega v času cvetenja sadnega drevja še ni veliko teh oprashačevalcev, ker navadno prezimijo samo matice in so zato njihove družine takrat šele v prvem razvoju. Zato lahko mirno trdimo, da odpade okrog 90 % izvršene oprashačitve na čebele in le okrog 10 % na druge žuželke-oprashačevalke. Korist, ki jo bodo opravile čebele leta 1970 z oprashačevanjem sadnega drevja, če jih bo dovolj in če bodo načrtno razporejene, lahko torej vrednotimo na okrog 18 milijard dinarjev (90 % pridelka po ceni 100 dinarjev za 1 kg). Preračunano je, da je pri naših razmerah korist rastlinske proizvodnje (sadjarstvo, vrtinarstvo, semenarstvo, krmske in industrijske rastline) zaradi oprashačevanja 15 do 17-krat večja, kakor pa je korist, ki jo imajo čebelarji od pridelka medu in voska.

Zveza se dobro zaveda, da je njeno najvažnejše poslanstvo za skupnost oprashačevanje kulturnih entomofilnih rastlin in da je oprashačevanje tudi edini naslov, na katerega se lahko sklicuje v svoji zahtevi za družbeno pomoč. V redu izvršena oprashačitev je za skupnost velike koristi. Zaradi tega je velik del programa posvečen tej nalogi. S tem pa je Zveza znatno prekoračila okvir svojega rednega dela. V glasilu Slovenski čebelar, na predavanjih in na občnih zborih čebelarskih društev daje prednost razpravam o tej problematiki. V programu je objavila tudi napotilo, da bi bil v času, ko je potrebno, da se organizacija utrjuje, da bo kos nalogam, ki so že na obzorju, zgrešen in za skupnost škodljiv vsak ukrep, ki bi slabil organizacijo. Kako umestno je to napotilo in kako občutljivo je ta čas vsako novo obremenjevanje članstva, se najlepše vidi v tem, da smo pri izvajanju take politike v zadnjih dveh letih sicer napredovali za 1167 naročnikov Slovenskega čebelarja od 4495 na 5662, da pa smo za ta napredek registrirali kar 2247 vpisov in izbrisov članstva. Nadaljnji dokaz, da smo dosegli res že lep napredek v izvrševanju programa, so občni zbori čebelarskih društev in družin, na katerih udeleženci obravnavajo te stvari in sklepajo o sodelovanju s kmetijskimi organizacijami.

Zvezi pa primanjkuje finančnih sredstev za opravljanje opisanih nalog. Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo se sicer trudi, da bi ji priskrbel sredstva. Vzlic vsem skupnim naporom pa smo potrebovali v letu 1964 11 mesecev in 25 dni, da smo končno 25. decembra dobili pomoč v višini 1.500.000 din. S to pomočjo smo pokrili izgubo pri Slovenskem čebelarju za leto 1964 v višini 1.150.000 din in še nekaj drugih nujnih izdatkov. Jasno je, da taka negotovost glede potrebnih minimalnih finančnih sredstev zelo zavira delo. Za leto 1965 smo na poziv Sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo predložili proračun že 10. VIII. 1964. V proračunu je bila predvidena potrebna pomoč skupnosti v višini 3.700.000 dinarjev, od katerih bi porabili za kritje izgube pri Slovenskem čebelarju zaradi podražitve tiska in papirja 1.550.000

dinarjev. Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo nas je obvestil najprej ustno, pozneje 5. III. 1965 pa še pismeno, da naši vlogi ni mogel ugoditi, ker je dobil iz republiškega proračuna premalo sredstev. Na priporočilo Sekretariata smo se nato obrnili na Republiški sklad za pospeševanje založništva, da bi prispeval h kritju izgube pri Slovenskem čebelarju 1.550.000 din. Ta dni smo prejeli obvestilo, da nam je sklad odobril kot predujem 500.000 din in da bo dokončna odločitev o višini pomoči sledila v kratkem.

Občni zbor ugotavlja:

1. Zveza je črpala do leta 1955 sredstva za pospeševanje čebelarstva iz dohodkov lastne gospodarske dejavnosti. Z oblastnim dekretom ji je bila ta dejavnost odvzeta, obenem s tem pa je usahnil tudi vir za pospeševanje čebelarstva.

2. Zveza uravnava in pomaga reševati kot republiška organizacija sporazumno z Republiškim sekretariatom za kmetijstvo in gozdarstvo probleme, ki se pojavljajo na področju čebelarstva. Postala je tako rekoč pravi operativni organ tega sekretariata za čebelarstvo. Z izvrševanjem sedemletnega programa, ki ga je sestavila skladno s programi drugih kmetijskih strok, pa opravlja za skupnost še posebno važne naloge. Te naloge opravlja ob pomoči svoje organizacijske mreže v tako širokem obsegu ter za skupnost tako ugodno in poceni, kakor jih ne more opravljati nobena druga organizacija.

3. Znanstveno-raziskovalna dejavnost na področju čebelarstva je zaradi nesrečne čebelarske politike v zadnjih desetih letih domala na tleh. Ustanovljeni samostojni Zavod za čebelarstvo ni izpolnil poslanstva, ki ga je čebelarstvo upravičeno pričakovalo. To dejavnost bo treba zopet organizirati, in sicer pri kmetijskem inštitutu, kjer se bo pri svojem delu lahko povezovala tudi z drugimi kmetijskimi strokami, ki se po svoji naravi dopolnjujejo s čebelarstvom. O taki obliki organiziranja te dejavnosti so enotnega mnenja Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, Biotehnična fakulteta, Kmetijski inštitut Slovenije, podjetje Medex in Zveza.

4. Veterinarski znanstveni zavod preiskuje čebele in čebeljo zalego glede bolezni proti plačilu. Zaradi tega se bolezni verjetno prikrivajo in s tem tudi širijo. Za preiskave o zastripitvah čebel pa v SR Sloveniji po izločitvi čebelarske znanstveno-raziskovalne dejavnosti iz Kmetijskega inštituta sploh nimamo nobene institucije. Ugotavljamo, da preizkušajo znanstveno-raziskovalni zavodi za čebelarstvo v sosednjih državah ne glede na državni oziroma družbeni sistem npr. v Čehoslovaški, v Avstriji, v Nemčiji itd. bolezni in zastripitve brezplačno. Država-družba bi morala zagotoviti veterinarskim in kmetijskim zavodom finančna sredstva za brezplačne preiskave. Zveza je vzgojila že lepo število dobrih čebelarskih preglednikov (nad 500) za pomoč veterinarski in kmetijski inšpekcijski službi. Zato upamo, da prikrivanje bolezni zaradi neustreznih pogojev za preiskave še ne bo imelo težjih posledic.

5. Zaradi vedno bolj intenzivne obdelave kmetijskih tal in sodobnega procesa v kmetijski proizvodnji usihajo vedno hitreje naravni viri čebelje paše na kmetijskih zemljiščih zlasti v ravnini. S tem se ruši naravno ravnovesje med entomofilnim rastlinstvom in žuželkami-opraševalkami. Preti nam

škoda, ki si jo ta čas še ne moremo predstavljati. V Sovjetski zvezi skrbijo kmetijske organizacije obvezno za nadomestilo čebelje paše na takih zemljiščih, ki niso prizadeta v navedenem procesu. Zveza je predložila Sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo osnutek zadevnih določil, ki naj bi jih vnesli v republiška zakona o izkoriščanju kmetijskih zemljišč in gozdov.

6. Zveza je v letu 1964 spremenila svoja pravila tako, da lahko zajame v svoji organizaciji vso čebelarstvo dejavnost v SR Sloveniji z namenom, da se v bodoče v interesu skupnosti zavaruje enotnost čebelarstva politike ter se tako preprečijo razne škode, ki so za skupnost lahko zelo občutne. Z ustanovitvijo Saveza pčelarskih organizacij Jugoslavije marca 1964, ki ima podobna pravila, je zavarovana ta enotnost tudi v zveznem merilu.

7. Zveza je zvedela, da je neka občinska skupščina nameravala obdavčiti čebelarstvo. Ko so ji pojasnili stanje čebelarstva v njenem območju, je ta predlog umaknila. V slovenskih pogojih za čebelarjenje stroški čebelarstva na splošno presegajo dohodek. Večina čebelarjev čebelari zaradi razvedrila. Vsaka obdavčitev bo imela za posledico padec čebeljih družin, o čemer imamo že slabe izkušnje iz leta 1948 v podeželskem čebelarstvu. Število čebeljih družin je itak že premajhno in bi bil vsak tak ukrep za skupnost škodljiv. Zaradi tega svarimo v interesu skupnosti pred izdajo takih ukrepov.

8. Obstajajo še številni drugi čebelarski problemi, katerih Zveza zaradi preobširnosti ne more tu navajati. Zato jih bo skušala v danih primerih s sodelovanjem pristojnih republiških organov čim bolje urejati v prid skupnosti.

9. Zveza predlaga to pismo Skupščini SR Slovenije v razpravljanje in proučitev na podlagi zadnjega odstavka 78. člena Ustave SFR Jugoslavije, po katerem lahko obravnava Skupščina skupaj s predstavniki društev vprašanja, ki so splošnega pomena za družbeno politično skupnost.

Pričakujemo pismeno obvestilo o odločitvi, ali bo zagotovljena zaprosena finančna pomoč v višini 2.550.000 din, da bomo mogli ustrezno uravnati svoje delo. Prvotno zaprosena pomoč v višini 3.700.000 din se namreč zmanjša za 1.550.000 din, kolikor jo pričakujemo od Republiškega sklada za pospeševanje založništva za revijo Slovenski čebelar.

Občni zbor delegatov je pooblastil upravni odbor Zveze, da na jesenski seji meseca novembra letos razpravlja in dokončno sklepa o povišanju članarine za leto 1966 na ekonomsko višino in o omejitvi oziroma prilagoditvi izvrševanja programa lastni finančni zmogljivosti, če Zvezi ne bo pravočasno zagotovljena minimalna zaprosena pomoč.

Prepis tega pisma dostavljamo tudi Republiškem sekretariatu za gospodarstvo in Republiški gospodarski zbornici.

Delovno predsedstvo občnega zbora:

Franc Češnovar,
predsednik čeb. društva
Nova Gorica

Valentin Benedičič,
predsednik Zveze čebel.
društev za Slovenijo

Jožko Šlander,
predsednik čeb. dr.
Celje

NAŠ ODLIKOVANEC ZA ČEBELARSKÉ ZASLUGE

z redom A. Janše I. stopnje akademik profesor dr. Ivo Tomašec, predsednik Saveza pčelara Hrvatske

Občni zbor delegatov Zveze Čebelarskih društev za Slovenijo je sprejel dne 25. aprila 1965 z aplavzom predlog upravnega odbora, da se odlikuje za čebelarske zasluge akademik prof. dr. Ivo Tomašec z našim najvišjim odlikovanjem, z redom A. Janše I. stopnje.

Akademik dr. Ivo Tomašec je redni profesor in predstojnik katedre za biologijo in patologijo čebel in rib Veterinarske fakultete na univerzi

v Zagrebu. Rodil se je 16. X. 1904 v Novem Marofu. Osnovno šolo in gimnazijo je dovršil v Varaždinu. Leta 1928 je diplomiral na Veterinarski fakulteti v Zagrebu. Leta 1930 je bil promoviran za doktorja veterinarske znanosti. Konec leta 1936 je postal predstojnik na novo ustanovljenega Zavoda za biologijo in patologijo čebel, sviloprejk, rib, rakov in školjk. Leta 1940 je dobil ta zavod lastne nove prostore, nakar ga je prof. Ivo Tomašec razvil in uredil do zavidljive višine. Leta 1940 je postal izredni, leta 1945 pa redni profesor.

Prof. Tomašec je zelo ugledna in vidna osebnost na Veterinarski fakulteti v Zagrebu. Nesebično in vsestransko je delal za napredek fakultete kot njen dekan šest šolskih let. Bil je predsednik gradbenega odbora, deset let urednik veterinarskega arhiva, 12 let član uredniškega odbora arhiva, član

fakultetnega sveta ter predsednik ali član različnih komisij in odborov. Z objavo štirih knjig o biologiji in boleznih čebel ter knjige o boleznih rib in rakov ni samo izboljšal pouk svojega predmeta, temveč je omogočil tudi praktikom in strokovnjakom, da se izpopolnijo na delovnem področju. Po znanstveno raziskovalnih delih na področju čebeljih bolezni sodi prof. I. Tomašec med prve svetovne strokovnjake v tej dejavnosti.

Dr. Tomašec se je dolga leta izpopolnjeval doma in v tujini.

Septembra 1935 je bil pri prof. dr. Borchertu na čebelarškem oddelku Biološkega inštituta v Berlinu-Dahleu; aprila 1937 pri prof. dr. Morgenthalerju v čebelarškem oddelku Mikrobiološkega in mlekerskega zavoda v Liebefeldu-Bernu v Švici; januarja, februarja in marca 1938 pa na Veterinarski visoki šoli v Alfort-Parizu (mikrobiologija in nalezljive bolezni).

Na povabilo Veterinarske fakultete v Sofiji je predaval o čebeljih boleznih tudi na Veterinarski in kmetijski fakulteti v Sofiji ter v mestu Vraci.

Znanstveno se je ukvarjal s problemi ameriške gnilobe, pohlevne evropske gnilobe in nose mavosti.

Kot podpredsednik stalne komisije za patologijo čebel Mednarodnega urada za epizotijo in kot član odbora za bolezni čebel pri Apimondiji je sodeloval aktivno na številnih mednarodnih čebelarških kongresih, in sicer leta 1954 v Kopenhagnu, leta 1956 na Dunaju, leta 1958 v Rimu, leta 1961 v Madridu in leta 1962 na simpoziju o čebeljih boleznih v Liebefeldu-Bernu. Za uspešno raziskovalno delo je prejel leta 1950 od predsedstva vlade NRH nagrado, leta 1960 je pa bil odlikovan z redom dela II. stopnje. Največje priznanje za svoje delo pa je dobil leta 1952, ko je bil izbran za dopisnega člana, in leta 1958, ko je bil izbran za rednega člana Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

Tudi slovenski čebelarji dobro poznamo akademika prof. dr. Ivo Tomašca. Predaval nam je že večkrat v Ljubljani in v Mariboru o zadnjih novostih na področju čebeljih bolezni. Poznamo ga tudi kot rednega pisca aktualnih člankov v Pčelarstvu, reviji Pčelarskog saveza Hrvatske. Kot predsednik Pčelarskog saveza Hrvatske in podpredsednik Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije najde kljub veliki poklicni zaposlenosti še vedno tudi čas za delo v čebelarški organizaciji.

Prav je, da povemo še nekaj o dr. Tomašču kot človeku. V našem listu smo že večkrat omenili, kako ljubezniv in prijazen je do vsakogar. Njegovi študentje vidijo v njem svojega vzornega akademskega učitelja, ki s pravo očetovsko ljubeznijo vzgaja mlado generacijo naših bodočih veterinarjev. In kot se zna pogovoriti s svojimi študenti, tako pokramlja tudi s čebelarji, pa naj bo to preprost kmet iz Like, delavec iz okolice Zagreba ali pa katerikoli izobraženec. V veseli družbi zna povedati marsikako zanimivo.

Zveza čebelarških društev za Slovenijo čestita akademiku prof. dr. Ivo Tomašču še posebej kot prvemu odlikovancu z redom Antona Janše I. stopnje izven Slovenije. To najvišje odlikovanje za čebelarške zasluge podeljuje Zveza le za naše čebelarstvo res zaslužnim delavcem. Želimo, da bi naš odlikovanec še dalje tako vsestransko in plodno deloval v korist hrvatskega, jugoslovanskega in s tem tudi slovenskega čebelarstva.

Val. Benedičič

NAŠE ČEBELE V JUNIJU

EDI SENEGACNIK

Ta mesec bo pri čebelah največ dela. Čebelje družine dosežejo namreč višek svojega razvoja. Kar veselje je pogledati polna plodišča in medišča mladih čebel! Vse to pa je čebelarjeva zasluga, kajti brez spomladanskega krmljenja na zalego in rednega postopnega prestavljanja bi družine še ne bile tako živalne. Zdaj pazimo, da take tudi ostanejo. Skrbno prestavljajmo, kajti matica mora imeti dovolj praznih celic za zaleganje, mlade čebele pa dovolj ličink za krmljenje. Pri tem si sprostite svoje krmilne žleze in ves mleček porabijo za svoj naraščaj. Ne pozabimo, da morajo mlade čebele tudi graditi. Zato dodajamo pri prestavljanju po potrebi tudi satnice. Tako najbolj uspešno preprečujemo rojenje. Vsako leto morajo izdelati vsaj tri. V treh letih obnovimo tako vse satje v plodiščih. Škoda bi bilo, ko bi nam zdaj močne družine sredi paše izrojile.

Zdaj je najprimernejši čas za napravljanje rezervnih družinic ali umetnih rojev oziroma prašilčkov, kakor pravijo temu čebelarji. Gotovo bomo našli kje godne matičnike in jih dodali narejencu. Če jih nimamo, potem si sami pripravimo majhnega rednika. Marsikak čebelar ima le nekaj panjev in prav težko bi žrtvoval kar celo družino zanj. Tudi sicer napravi le nekaj rezervnih družinic in ne potrebuje več kot morda pet do deset matičnikov ali matic. Tak čebelar naj si torej pripravi manjšega rednika, ki ne bo potreboval toliko čebel. V bistvu je ta rednik umetni roj, ki ga napravimo takole: štirisatni prašilnik napolnimo z godno zalego. Vanj dajmo tri sate godne zalege z mladimi čebelami ter sat medu z obnožino ter obilico mladih čebel. Če se le da, poiščimo take, ki so v rojilnem razpoloženju. Pripominjam, da je važno tu število mladih čebel in njihovo razpoloženje za krmljenje čebeljih in matičjih ličink. Čebel mora biti v redniku dvakrat ali celo trikrat toliko kot v drugih umetnih rojih, ki smo jih napravili. Prav od teh mladih čebel in njihovega razpoloženja je odvisno potem tudi število matičnikov. Ko stare čebele odlete, dodajmo spet mladih, dodajmo jih še drugi in tretji dan, tako da je redniček dobesedno natrpan z njimi. Čebele bodo potegnile matičnike nad zalego, ki je v panju. Iz zaleženih satov se bodo sproti valile mlade čebele, saj smo dali v panjiček kar tri sate godne zalege. Rednik bo postajal tako vsak dan močnejši. Ker smo mu dodali le godno zalego in so bile morda le tu in tam starejše ličinke, bodo čebele nad njimi potegnile matičnike, ki bodo že v nekaj dneh pokriti. Potrgajmo jih, saj se iz njih ne bi izglele dobre matice. Ko smo jih potrgali in se prepričali, da ni nobenega več, mu dodajmo čez nekaj ur jajčeca ali ličinke iz najboljšega panja. Zato dodamo že dva ali tri dni prej v sredino plodišča najboljšega plemenjaka prazen izdelan sat, ki je bil že nekajkrat zaležen. Poškropimo ga z medeno vodo in damo v panj. Čebele se ga bodo takoj lotile in očistile. Matica ga bo kmalu zalegla. Družino krmimo dva večera, da nam matica dodani sat hitreje zaleže. Tako bomo prišli do vzrejnega gradiva in v satu bomo imeli jajčeca oziroma ličinke enake starosti. Vzrejni sat zdaj v sredini v loku prirežemo in na obeh robovih celice skrajšamo. Po vsej dolžini loka potem iz vsake druge celice jajčece oziroma ličinko odstranimo. To napravimo na obeh straneh sata. Delamo v topli sobi in kar

se da hitro. Tako prirezan sat damo redniku, ki ga toplo odenemo in pet zaporednih večerov krmimo z medeno raztopino. (1 : 1). Čebelar bo izredno vesel, ko bo opazil čez nekaj dni deset ali morda še več izredno lepih matičnikov. Dovolj jih bo za njegove potrebe. Godne matičnike izrežemo, ko niso več tako občutljivi, in jih dodamo narejenemu, lahko pa tudi v valilne matičnice, kjer se bodo matice izvalile. To je najbolj naraven in preprost način vzreje. Svetujem pa, da si nabavijo čebelarji včasih dobre matice tudi pri kakem dobrem vzrejevalcu.

V naših krajih so ob koncu junija navadno medišča že polna, če so bile družine v redu in nam tudi vreme ni nagažalo. Čebelar je tega iz srca vesel. Prav nič mu ni treba pojasnjevati, kako naj zdaj med iztoči. Še predobro ve, kako se taki stvari streže. Ko bi le bilo takega dela čim več in čim bolj pogosto! Čebele so ga zdaj nagradile za trud in skrb. Seveda pa naj bo čebelar svojim ljubljenkam tudi hvaležen. To bo pokazal s tem, da ne bo iztočil vsega medu, ampak bo pustil v medišču vsaj dva polna in težka sata za hude čase. Čebele ga itak ne bodo porabile, če ne bo sile. Preveč varčno znajo gospodariti.

Če se le da, izkoristimo zdaj kostanjevo pašo. V naših krajih začne cveteti kostanj zadnje dni junija. Takrat pa se začno širiti med čebelarji vse mogoče vznemirljive vesti o medenju hoje. Ubogi čebelarji so v nič kakšni zadregi, ker se ne morejo odločiti, kam naj bi šli: ali v hojo ali v kostanj. Izberimo raje kostanjevo pašo, potem pa hajdi v hojo! Če bo prišla prava hoja, bo medila tudi po končani kostanjevi paši. Takrat bomo prišli nanjo z izredno živalnimi panji, ki so nabrali na kostanjevi paši več satov prvovrstne in izredno hranilne obnožine. Ta bo čebelam res zelo dobrodošla na tej paši ali pa tudi sicer v morebitni brezpašni dobi. Večji del uspeha v svojem čebelarstvu pripisujem prav kostanjevi paši. Čebelje družine se takrat do kraja razvijajo in ob lepem vremenu naberejo tudi precej medu, ki je spomladi odličen pitanec. Tudi če sledi kostanjevi paši brezpašna doba, kar se prav rado zgodi, matica prav lepo zalega, saj je v panju dovolj odlične obnožine in kostanjevega medu, ki ga raje iztočimo šele ob začetku jesenske paše, če morda nismo peljali že prej na gozdno ali kako drugo pašo. Zapomnimo pa si tole: med kostanjevo pašo nikar ne prevažajmo čebel! Med v satju je namreč tako redek, da se že ob najmanjšem tresljaju pcedi iz celice in čebele se zaduše! Koliko družin so čebelarji že izgubili, ko so brezglavo hiteli z dobre kostanjeve paše na varljivo hojo! Pred leti so pripeljali čebelarji v Logatec dva vagona čebel s kostanjeve paše. Iz vagonov je tekel kostanjev med, čebele pa so se skoro vse zadušile. Kakšna škoda! Bodimo res previdni, saj je boljše imeti na kostanjevi paši pol kilice, kot na hoji celo! Pomislimo samo na to, da nam bo hoja uničila čebele, na kostanjevi paši pa je ravno nasprotno. Morebitno izgubo medu bodo naše čebele že nadomestile, ko bomo pripeljali izredno močne panje na hojevo pašo. Pa tudi sicer glejmo v prihodnost. Jeseni morajo biti družine močne, če hočemo, da bodo nabrale zimsko zalogo in da bo v panju dovolj mlade živali. Le ta je porok za to, da bodo družine dobro prezimile. Kostanjeva paša pa je podlaga za vse to.

Zdaj pa zapik. Zadnja leta sem skoro samo jaz skrbel za mesečna navodila in solil čebelarjem pamet. Nismo in nismo mogli dobiti nikogar za to. Vsakdo se je otepal in izgovarjal na sto drugih obveznosti. Le moj dobri in zvesti

sodelavec Vladi Martelanc mi je pri tem včasih pomagal. Naš list bo tem bolj pester in zanimiv, čim več piscev bo sodelovalo pri njem. Vsakdo ima svoje izkušnje in prav je, da slišimo več glasov. Odslej bo pisal mesečna navodila naš znani čebelarški strokovnjak in vzgojitelj čebelarstva iz predvojnih let tov. Julij Mayer, nekdanji šolski upravitelj v Dobu pri Domžalah. Starejši čebelarški rod se še prav gotovo spominja tega odličnega čebelarja. Zdaj je v pokoju in ima več časa kot jaz. Seveda pa urednik ne bo počival, ampak bo raje povedal slovenskim čebelarjem še kaj drugega.

9 — 10

IVO PERSIC, SINKOVEC OB SOTLI

O velikosti in obliki satnikov pogosto razpravljajo čebelarji, toda večinoma so vsi zadovoljni s tistimi, kakršne imajo. Zato dokazujejo njihovo prednost na sto različnih načinov. Edini čebelar, za katerega bi lahko rekel, da ni delal tako, bi bil tovariš R., katerega članek je izhajal v Slovenskem čebelarju lani oziroma predlanskim. Tovariš R. se je namreč zadovoljil z velikim številom raznih citatov, toda na koncu, ko sem vse prebral, sploh nisem vedel, kakšen sat si želi. Čeprav smatram, da je njegova oblika važna, je vendarle ne smatram za najvažnejše, zato tudi ne mislim govoriti o tej stvari principiarno. Želim povedati nekoliko stvari o satih v AŽ-panju, ker sem prepričan, da bi moje izkušnje utegnile koristiti čebelarjem, ki imajo panje te vrste.

Zunanje mere satnika v AŽ-panju so okoli 41×26 cm. Rekel sem okoli 41 cm, ker imajo nekateri pokončne letvice debele 1 cm, drugi pa 0,8 cm; so pa tudi take, ki imajo smo 0,6 cm. Višina je večinoma vedno enaka, to je 26 cm. Nekateri imajo zgornje letvice debele 1,5 do 1,8 cm, spodnje pa samo od 1 cm do 1,3 cm. Medtem ko je notranja dolžina satnika povsod 59 cm, se višina razlikuje od minimalne 22,9 do 23,5 cm. Take satnike sem imel včasih tudi jaz, če se ne motim do leta 1950. Danes jih več nimam, ker sem jih tega leta začel opuščati. Pa poglejmo, zakaj sem to storil.

Satje je v glavnem pritrjeno na zgornjo letvico, drži se pa ob strani tudi obeh pokončnih, medtem ko je spodnja letvica prosta. Med njo in satjem je prazen prostor, ki je visok okrog 1 cm, pa morda tudi več. Ko sem ob točenju ometaval čebele s satja, mi je povzročala ta praznina precejšnje težave. Čebele so namreč tu stalno prehajale z ene strani na drugo in tak sat sem moral večkrat obrniti, da sem ometel vse čebele. Ob točenju se mi je satje pogosto zvijalo in skrivilo prav na tem mestu, kjer ni bilo prilepljeno za letvico. Pogosto pa se je tudi lomilo, zlasti če je bilo svetlo in mlado. Da bi to preprečil, sem poskušal tak sat obrniti narobe, da bi čebele to praznino izpopolnile s satjem. In zares, če je bila paša, so to storile. Vedno sem pohitel, da sem tako utrjen sat obrnil, kajti bil sem docela prepričan, da so celice nagnjene pod nekim določenim kotom navzgor. Kadar sem ga torej obrnil, so bile nagnjene navzdol. Zato pa sem pričakoval, da čebele vanj ne bodo mogle nositi medu. No, v tem sem se motil. Ko sem ob zelo dobri paši spet vstavil in obrnil nekoliko satov, nisem utegnil pregledati vseh. Šele čez nekaj dni sem jih pregledal in tokrat sem bil več kot presenečen nad

tem, kar sem opazil. Vsi sati, ki so bili obrnjeni, so bili prav tako polni medu kakor tisti, ki so stali pravilno in — med iz njih ni tekel. Takrat sem si malo bolj ogledal celice in kadarkoli sem obrnil sat, vedno se mi je zdelo, da so celice nagnjene navzgor. Optična prevara!? Prav gotovo! Toda prav tako je res, da iz satov, pa naj bodo še tako polni nepokritega medu, ne izteče med, čeprav jih obračamo po vsem njihovem obsegu. Od takrat ne pazim več pri dodajanju satov v panj na to, kako je stal takrat, ko so ga začele čebele graditi. Pazim pa na to, da pride zgoraj tista stran sata, na kateri je le-ta slabše zgrajen oziroma pritrjen na letvico. Po tej izkušnji se mi je samo po sebi porajalo logično vprašanje, če ima debelina zgornje letvice na satniku sploh kak upravičen namen. V težave me je vselej spravil žleb na zgornji strani letvice, čeprav imajo nekateri čebelarji tudi sate brez njega, letvice pa so debele 1,5 cm ali še več. Skušal sem doumeti namen tega žleba in tudi debeline letvic. Da bi to razumel, nisem zamudil nobene priložnosti. Poslušal sem ljudi in jih tudi spraševal. Slišal sem vse mogoče stvari. Ta mi je dejal, da je debelina potrebna zaradi tega, ker nosi ta letvica težo, žleb je potreben zato, da ne zmečkamo preveč čebel, kadar jemljemo ali vračamo sate. Če satnik nima žleba, grade čebele satje tudi nad njim in s tem otežkočajo delo. Najprimernejša mera satnika je 39×22 itd. Največ pa je bilo čebelarjev, ki so mi čisto preprosto rekli, da ne vedo. Tudi jaz se pridružujem tem zadnjim in iskreno priznam, da ne vem. Če pa tega ne vem, pa se spominjam, da sem že pred 50 leti vedel nekaj drugega, in sicer tole:

a) V AZ-panju, in še posebej, če je satje zgrajeno v vsem satniku, ne nosi teže zgornja letvica, ampak spodnja, ki počiva na treh železnih paličicah, med katerimi je razmeroma majhna razdalja. Pomagajo pa ji tudi razmaki na prednji steni panja in na okencih. Prav zato ni treba, da bi bila gornja letvica debela.

b) Debelina letvic in praznina pod izdelanim satjem v satniku predstavlja velik prostor, ki ni izkoriščen. Torej tudi ni rentabilen, toda čebele morajo vendarle skrbeti zanj. To spoznanje me je privedlo do tega, da te, po mojem mnenju negativne stvari, nekako popravim. Kako sem rešil vprašanje praznega prostora pod satjem v satniku, sem že povedal. Zdaj hočem navesti samo še to, kako sem, mogoče res samo zase, rešil še drugo stvar, to je debelino letvice ali pravzaprav velikost satnika sploh.

Debelino spodnje in zgornje letvice sem znižal na točno 1 cm, debelino pokončnih letvic pa na 0,8 cm. Višina satnika je ostala enaka, to je 26 cm, zato imam notranjo višino 25 cm, ki pa je napolnjena s satjem v celoti. Glede dolžine satnika sem napravil majhno spremembo. Zgornja in spodnja letvica nista dolgi 39, ampak 40 cm. To podaljšanje nisem napravil iz kakega določenega čebelarskega upravičenega razloga, ampak čisto slučajno in to morda ne bi niti sodilo v ta članek. Ker pa že pišem o satniku, bom navedel tudi to.

Nekega dne sem meril desko, iz katere sem hotel napraviti letvice za satnike. Slučajno sem imel samo eno desko, iz katere sem hotel dobiti enako število krajših in tanjših ter debelejših in daljših letvic. Izračunal sem takole: 6 letvic po 26 cm znese 156 cm. Od preostalih 244 cm bi lahko dobil prav tako 6 letvic po 40 cm in še bi mi ostalo 4 cm za rez. Rečeno — storjeno. Ker pa je bila deska na eni strani ožja, sem zbral to stran za tanjše letvice. S tem sem dobil enako število daljših in krajših letvic in desko sem do kraja

izkoristil. Tako je pred več kot 50 leti nastal moj satnik, s katerim sem seveda kakor vsi ostali čebelarji s svojimi, popolnoma zadovoljen. Kaj sem pravzaprav dosegel s takim satnikom in izdelanim satjem v njem? S prejšnjimi sati, s katerimi tudi danes čebelarji ogromna večina čebelarjev, sem imel v panju na 10 satov tole operativno (koristno) površino satja: dolžina 39 cm, višina okrog 22 cm = 858 cm², z obeh strani je to 1716 cm². Če pomnožimo to z deset, dobimo površino vseh satov 17.160 cm². Z uporabo novih satnikov pa imam v panju na 9 satov z dolžino 40 cm in višino 24 cm 960 cm² površine, na obeh straneh 1920 cm² in na devetih satih 17.280 cm². Tako imam v panju z 9 sati približno enako površino satja, kakršno imajo drugi v panjih z desetimi. Prav tako pa imam tudi enako število čebel, torej 9 = 10. Seveda je v tem razmerju tudi prostornina in v zvezi s tem tudi količina medu. Za najvažnejše pa imam dejstvo, da so taki sati mnogo bolj trdni, ne lomijo se pri točenju in tudi ne pri prevažanju, z njih se čebele lažje ometajo in prazen ter nerentabilen prostor v panjih je s tem zmanjšan na minimum. To, kar sem omenil glede prostornine panja, pa ni povsem točno. Držalo bi, če bi se moji satniki razlikovali samo v navedenih podrobnostih od satnika standardnega slovenskega panja (tako ime sem slišal od mnogih čebelarjev, ki so tako imenovali žnidaršiče). Toda ker je še nekaj razlik, moram povedati, da prostornina ni 9 = 10, ampak ima 9 satov prostornino 10,5 satov ali celo več. Poglejmo zdaj, v čem je stvar. Nekdanji stari AŽ-panji na 9 satov, s katerimi sem začel čebelariti pred 40 leti in ki jih imam še sedaj, imajo notranjo širino 55,2 cm. Širina letvic satnikov v teh panjih je bila 25 mm. Zaradi tega so bili razmaki med letvicami posameznih satov, to so ulice, široki okrog 15 mm. Čebele so satje v takih satnikih, zlasti v medišču, podaljševale izven letvic. Dogajalo pa se je tudi, da se je včasih kaka satnica v pldišču skrivila in zalega je potem štrlela izven letvic. Zato se je že pri najmanjši nepredvidnosti zgodilo, da sem ob jemanju satov pogosto zalego poškodoval. Ker so se mi zdele ulice preširoke in so jih čebele s potegovanjem celice same zoževale, sem prišel okrog leta 1950 na misel, da bi bilo dobro povečati širino letvic na 26 mm, s čimer bi vsaj v neki meri preprečil poškodbo zalege. To sem takrat tudi storil in ker sem se prepričal, da je taka širina letvic boljša od prejšnje, sem tudi ostal pri njej. In tako imam tudi danes vse sate v svojih panjih široke 26 mm. S tem sem ulice zožil samo za 1 mm. Toda še vedno so se mi zdele preširoke. V starih panjih jih nisem mogel več zoževati. To sem storil šele po koncu vojne, ko sem si napravil nov čebelnjak za 31 panjev na deset satov. Širina letvic je ostala 26 mm, ker je mnogo boljša in tudi bolj praktična kakor pa 25 mm ali celo 24 mm. Razmake med sati sem tako zmanjšal na 11 mm, razdaljo od stene pa na 8 mm. Tako sem dobil panj notranje širine: 10 satov po 26 mm, 9 ulic po 11 mm = 99 mm, dva razmaka po 8 mm = 16 mm, skupaj torej 375 mm ali 37,5 cm.

S temi svojimi novimi panji sem izredno zadovoljen. Delo z njimi je mnogo lažje, hitrejše in tudi lepše kakor v starih. Nevarnosti, da bi poškodoval satje oziroma zalego, sploh ni, a kar je zelo važno: v 18 letih mi v teh panjih pozimi ni umrla niti ena družina. Da se razumemo! Tega nisem napisal kot propagando za velikost mojega sata ali celo mojega panja, ker nimam prav nobenega namena. Napisal sem samo zaradi primerjave s tako imenovanim standardnim panjem, to je z žnidaršičem, in nič več. Tak panj

sem prvokrat videl, če se ne motim, šele leta 1948, toda dobil sem ga sam leta 1957, in sicer čisto po naključju. Tega leta me je namreč neki čebelar, moj dober znanec, naprosil, da bi prevzel njegov čebelnjak z 20 takimi panji, ker sam ni mogel opravljati čebel. Panji so bili narejeni v Ljubljani po vojni in bili zelo dobro izdelani. Vsi so bili na deset satov. Prvo, kar mi je padlo v oči, je bila širina panjev 36 cm in nehote sem jo začel primerjati s starim panjem na devet satov. Pri novih panjih se je število satov povečalo od devet na deset, pri tem pa se je širina panja povečala samo za 8 mm. Torej strahovito zoževanje ulic! Ko sem pregledoval plodišča, sem naletel na nek sat s trotovisko zalego, ki je bila izbočena daleč v notranjost ulice. Zato me je zanimalo, kakšen je sosednji sat nasproti trotovine. Našel sem to, kar sem pričakoval. Celice na tem mestu so bile tako plitve, da niso mogle biti zaležene. Tega seveda nisem našel v vseh panjih, toda našel sem v večih. Ponekod je tudi čebelja zalega štrlela izven sata. Tu bi utegnili zalego poškodovati, ko bi pregledovali sate. Vse to je zahtevalo veliko previdnost pri delu. Menil sem, da se bodo morda družine v panjih s takimi ozkimi ulicami hitreje razvijale kakor v mojih. Za opazovanje sem izbral tri panje z enakimi družinami, in sicer v znančevem in v mojem čebelnjaku. Razlike v razvoju ni bilo nobene. Število zasedenih in zaleženih satov in ulic je bilo povsod enako. Razlika je bila pravzaprav v tem, da so sate v mojih panjih bolj zasedale čebele, kajti ulice so bile širše in tudi površina zasedenega satja je bila večja. Toda glede donosa, čeprav so bile pašne razmere iste, je bila vendarle razlika precej velika, in sicer je znašala 2,50 3,40 in 4,10 kg v korist mojih panjev.

Vse sem povedal tako, kot je bilo res. Skušal sem biti stvaren in nikomur ne želim vsiljevati svojega mnenja. Toda zdi se mi prav, da postavim nekaj vprašanj, ki so se mi porajala, ko sem spoznal te panje. Zakaj je bilo treba v panj, ki so ga razširili samo za 8 mm, vstaviti še en sat? Res je bila širina ulic 15 mm preširoka, toda ali ni širina ulice 10 mm preozka, zlasti če so letvice široke samo 24 do 25 mm? Morda je šlo tu za povečavo površine satja na račun večjega števila čebel. Na vsak način bi bil zelo hvaležen, ko bi mi kdo to pojasnil in tudi dokazal, da je to zares dobro.

Zdaj pa še malo računstva, da dokažem svojo uvodno trditev. Rekel sem namreč, da je prostornina starega AŽ-panja oziroma njegova kapaciteta za spravljanje medu v primeri s standardnim panjem v razmerju $9 = 10,5$. Zdaj pa dokaz za to. Prostornina satov v mojem starem panju je $40 \times 24 \times 2,6 \times 9$, to je 22.464 cm³. Odbijmo zdaj približno 25 % na satovje, to je 5616 cm³. Ostane nam torej prostor za med, in sicer 16.848 cm³. Volumen satov v AŽ-panju je $39 \times 22 \times 2,5 \times 10$, kar znese 21.450 cm³; odbijmo 25 % za satje, kar znese 5362 cm³. Prostor za med ima torej prostornino 16.088 cm³. Če računamo specifično težo medu = 1,5, potem moj stari panj na devet satov lahko sprejme 25.272 kg medu, žnideršičev panj na deset satov pa 24.132 kg. Če upoštevamo zdaj še širino ulic in s tem seveda tudi možnost jemanja satov iz panja, potem se razlike še povečajo v korist mojega starega panja. Če pa vzporejam svoj novi panj na deset satov s standardnim slovenskim panjem, potem se ta razlika poveča celo čez 4 kg. S tem je moj panj dobil pravico, da popolnoma zanika trditev čebelarjev, ki imajo panje z nakladami, da AŽ-panj ni prikladen za izkoriščanje močnejših paš. In vendar je moj panj povečan le v

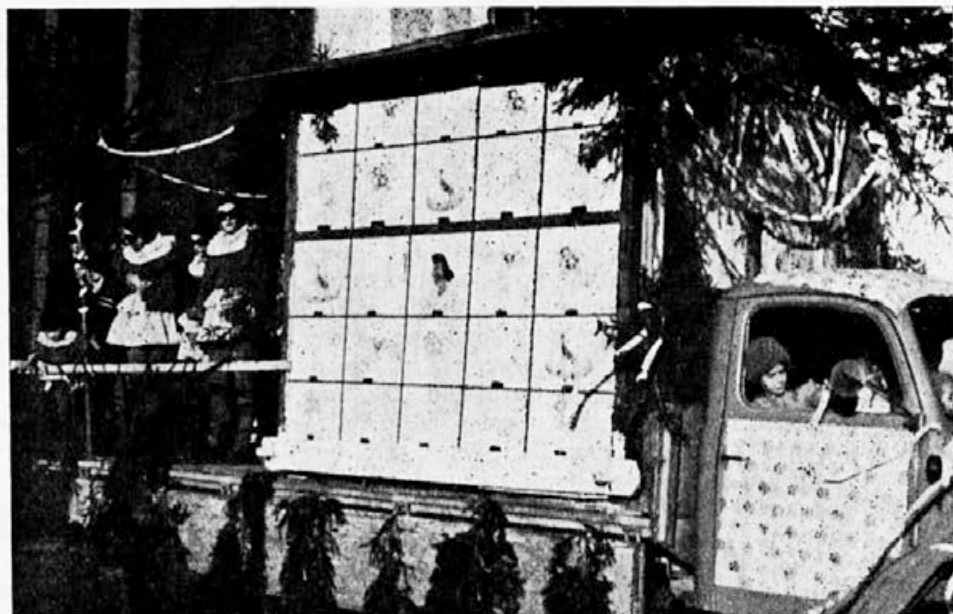
širino, in sicer samo za 15 mm v primeri s standardnim slovenskim AŽ-panjem, satnik pa je povečan samo za 10 mm v dolžino. S tem pa nikakor ni treba povečati še panja, saj je prostor v njem kar najbolj smotrno izkoriščen, česar pri standardnem AŽ-panju ni. Tako vsaj mislim. Delo v tem panju je, kot sem že omenil, v primeri s starim panjem in prav tako s starim AŽ-panjem, mnogo lažje in tudi hitrejšo in prav gotovo brez nevarnosti, da bi kak sat ali zalego poškodovali.

NA ŽENI DOM SLONI

I. ZUNKO

Tovariš urednik, tovariši čebelarji! Napisati nameravam nekaj, o čemer čebelarji ne pišejo, čeprav se ta stvar tiče neposredno nas vseh. Pregovor v naslovu velja v prenesenem pomenu prav gotovo tudi za nas čebelarje, posebno pa za tista društva, ki prirejajo razne javne prireditve. Pri nas imamo vsako leto čebelarstvo veselico, potem še kako predpustno prireditev, s to ali ono domisljico pa se udeležimo tudi našega tradicionalnega karnevala na pustno nedeljo.

Za veselico je treba zaklati enega ali dva prašiča. Koljemo pri hiši kakega čebelarja, ki ima primerne prostore. Gospodinja, to je navadno čebelarjeva

Litijski čebelarji v slavnostni karnevalski povorki. Na vozilu je čebelnjak s »čebelicami«, ki so delile gledalcem sladko strd, dalje čebelar s točilom, medved z ukradenim panjem in hudič z brusom

žena, mora dati na voljo svojo kuhinjo. Ona je tista, ki skrbi za pravilen potek vsega dela in pazi, da ne gre nič v izgubo. Pripravi malico za klavca in delavce, obari krvavice in pripravi primeren prostor v hiši, kjer se ohladi krvavice in meso. Potem je treba meso nasoliti in razrezati na primerne kose za pečenje. Prava umetnost je te kose lepo speči in iz njih narezati tako pečenko, da so je gostje veseli. Vse to napravijo naše žene in hčerke ali sicer bližnje sorodnice, npr. svakinje. Priskrbe potrebno posodo za kuhanje in serviranje črne kave ter strežejo gostom. Prodaja pečenke, klobas, peciva, likerjev in cigaret je v rokah naših žena ali hčerk. Vse breme prireditve sloni na njihovih ramenih. In kdo napravi medenjake, torte in drugo pecivo za naše prireditve? Mi čebelarji smo bolj ali manj samo pobudniki raznih prireditev, za samo izvedbo so pa ženske mnogo bolj pripravne kakor mi. Kako so pa zgovorne in domiselne! Ko je potem prireditve konec, zopet one pospravijo lokale, preštejejo steklenice ali kozarce ter skrbne, da morebitna preostala hrana ne gre v izgubo. Čebelarji smo navadno ob koncu prireditve za te stvari sploh manj sposobni, ker smo se preutrudili, ko smo morali ves čas skrbeti za goste in smo ga marsikak kozarček preveč popili.

Ko smo letos pri nas za predpust priredili »Trotov bal« in pred dvema letoma »Krofov bal«, so naše žene za te prireditve vsakokrat spekle nad 200 krofov. Pa kako lepih! In te so nam prvič vse podarile, drugič pa večino.

Kadar se pripravljamo z našimi čebelami na prevoz, nam naše žene pravočasno pripravijo popotno brašno, perilo in kar pač čebelar potrebuje za na pot, posebno tisti, ki ostane na pasišču pri čebelah. Čebelar sam ima takrat polno glavo skrbi in dela s pripravo panjev za prevoz, pa še glede prevoznega sredstva, instradacije, tovornega lista itd. Priprava za prevoz in prevoz sam ni nobena rekreacija, temveč težko in naporno delo. Zato mu je v veliko olajšanje, če mu ni treba skrbeti še za popotnico.

Tako je pri nas in tako je verjetno povsod po naši domovini.

Naše žene in hčerke so tihe junakinje, o katerih malo govorimo in pišemo. Priznati pa moramo, da so nam v veliko pomoč tako pri naših javnih prireditvah kakor pri našem čebelarjenju. Zato naj pohvalim vse te tihe junakinje po širni domovini za njihovo požrtvovalno neplačano delo za blagor in uspeh naše čebelarke organizacije. Dragoceni so njihovi nasveti in pomoč pri vseh naših podvigih.

Ker pa ima vsaka medalja dve plati, moram resnici na ljubo zapisati še nekaj. Naletel sem tudi že na čebelarke žene — visoke gospe, ki so vsa leta odklanjale pomoč in sodelovanje pri naših prireditvah, kakor da bi se jim zdelo delo v naših organizacijah poniževalno. Poznam take, ki se naših prireditev nikdar ne udeleže. Pravijo, da nimajo časa, tudi ob nedeljah popoldne ne. Ravno te so tiste, ki svojemu možu ob prevozu ne priskočijo na pomoč s tem, da bi mu pripravile popotnico in mu dale v nahrbtnik čutarico žganja za pomočnike pri nakladanju in razkladanju panjev. Kako pa so te gospe vesele in ponosne, če se vrne mož s prevoza s polnimi posodami medu! Pri tem pa ne pomislijo, da one za to niti s prstom niso mignile. Take gospe naj se nad tem malo zamislijo. Vsi pa naj mi oprostite, če sem rekel bobu bob.

Op. ured.: Vsa čast takim čebelariskim boljšim polovicam, ki pomagajo, kjerkoli se le da! Ne pozabimo pa, da imamo v svojih vrstah tudi odlične čebelarke, ki prav nič ne zaostajajo za našimi najboljšimi čebelarji. Poznam jih precej: pri delu so neutrudljive in ko njihovi čebelariski tovariši utrjeni popadajo in zasmrče, so one še vedno na delu. Vsa čast torej čebelariskim ženam, ki pomagajo možu pri čebelah in potem še na prireditvah ali kjerkoli je že treba! Na njih zares sloni naš dom. Drugače pa je s tistimi »boljšimi polovicami«, ki zaradi čebel neprestano grizejo svoje može, trdeč, da ni več miru in sreče v družini, odkar so prišle čebele k hiši. Ubogim možem očitujejo celo to, da so jih začeli zaradi čebel zanemarjati. Pripominjajo, da se ne bi bile nikoli z njimi poročile, ko bi bile vedele, da bodo postali čebelarji. Tako jih takle čebelariski ubožec poslušša dan za dnem, zlasti pa, kadar ga zanese pot k čebelam. Ko pa gre z njimi na pot, takrat mu pripravi prav lepo popotnico. Obsuje ga s celo ploho vseh mogočih izbranih domačih besed, med katerimi zaradi pestrosti in večje učinkovitosti neverjetno lepo zvene tudi krepki južnjaški izrazi, ki so si bili utrli pot že med ženski svet. Takim temperamentnim čebelariskim ženam pravijo nekateri čebelariski »lintvern« ali lepo po domače: zmaj. Le priznajmo, da so tudi take med nami. Njihovi možje, ki potrpežljivo in navadno molče prenašajo vse gorje, sodijo prav gotovo med tihe junake dela. Kadar odlikujemo posamezne čebelarje za njihove zasluge, bi bilo prav umestno, ko bi omenili na nek način tudi taka junaštva.

SULFATIAZOL

LEOPOLD PERSUH

Že vrsto let uporabljam kot preventivno sredstvo pri zimskem krmljenju čebel sulfatiazol tablete, ki jih v raztopljenem stanju primešam že kuhani sladkorni raztopini. Delam pa takole:

V velikem loncu kuham vsakokrat po 25 kg čistega sladkorja na 18 litrov prevrete vode. Ko je ta raztopina že nekoliko ohlajena, dodam 5 tablet sulfatiazola, ki sem jih posebej v lončku v topli vodi raztopil. (To so tablete, ki so velike kot aspirin, ne pa take, ki jih prodajajo lekarne za živino. Te so večje in zadostuje le ena.)

Sladkorno raztopino pa pripravim takole: najprej prevrem v loncu določeno količino vode studenčnice, ki ji dodam nekoliko zrnc janeža ter malo soli, nato sipam v lonec pripadajočo količino sladkorja, hitro premešam, da se sladkor raztopi, nato pa lonec pokrijem ter pustim prevreti. Vreti pustim tako dolgo, dokler izloča sladkor umazano peno, ki jo z žlico posnemam. Od 25 kg čistega sladkorja nabereš po navadi eno kavino skodelico umazane pene.

Vodo in sladkor prekuhavamo zato, da z vretjem uničim vse možne bolezenske klice, ki bi se nahajale v vodi in sladkorju. Mogoče je to odvečno delo, toda kar se je Janezek naučil, to tudi zna. Če ne bi tako delal, ne bi imel v zimskih mesecih čiste vesti. Za tisto malo več dela pri pripravljanju klaje

v septembru me čebelice nagradijo s svojim zdravjem in živahnostjo že pri prvem zimskem trebljenju.

Na račun zdravja in živahnosti mojih čebelic sem spomladi leta 1962 celo slišal pripombo nekega čebelarja, češ da menda »copram«.

Ker sem to sredstvo zanesljivo preizkusil in sem mimo tega od našega veterinarja dobil pritrdilna pojasnila, sem v mesecu avgustu 1962 leta pojasnil tukajšnjim čebelarjem svojo čarovnijo. Nekateri čebelarji so sprejeli to z rezervo, drugi so spet dejali, da bodo preizkusili.

To pa je storil samo eden in to K. H. Nato je kot nalašč sledila dolga in huda zima 1962—1963. Razen pri čebelah omenjenega čebelarja so se pri čebelah vseh ostalih pokazali znaki bolezni že v začetku februarja 1963. leta, saj so čebele zapuščale panje tudi v mrzlih oblačnih ali meglenih dnevih ter padale po snegu, kjer so tudi ostale. Na žrelih in bradah so zapuščale svoje iztrebke v opozorilo, kaj vse se v panjih dogaja. Mučno je bilo gledati čebelarja, ki je v tistih hladnih dneh stavil vse na kocko pri reševanju svojih ljubljenc. Kdor tega ni storil, je ob prvih izletnih dnevih samo pokopaval.

No, tudi pri teh ni bilo brez posledic. Kljub vsestranskemu prizadevanju so bile njihove družine tako oslABLJENE, da so imeli v maju, ko so bili pri meni vsak dan že roji, zalego le na dveh do treh satih. To pa je bilo vseeno boljše od tistega, kar so doživeli ostali čebelarji: njihovi panji so ostali prazni.

Zopet je sledila malo krajša, sicer pa nič milejša zima 1963—1964. Čebele niso izletavale celih 72 dni. Začetek februarja je v tem kraju zopet pokazal čebelarjem, ki ne verjamejo v čarovnije, kako so ga polomili, ker nas niso poslušali: že pred izletnimi dnevi so bila vsa žrela ponesnažena, prav tako tudi brade in čelne strani panjev. Mi pa smo imeli zdrave čebele, ki so se lepo otrebile in bili smo jih iz srca veseli.

Zložljivi čebelnjaki za 24 AŽ-panjev so zelo praktični. Odlično nam služijo na pasiščih, v njih pa čebele tudi zelo dobro prezimijo

Dva doktorata iz čebelarške tematike. Na beograjski univerzi je bil promoviran za doktorja čebelarške znanosti tov. ing. Jože Rihar iz Ljubljane. Za svojo disertacijo je izbral temo o gozdnem medenju. Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze pa je bil promoviran tovariš Gorazd Makarovič. Njegova doktorska disertacija ima naslov »Slikarstvo na panjskih končnicah«. Obema doktorjema slovenski čebelarji iskreno čestitamo z željo, da bi delovala tudi v prihodnje za napredek slovenskega čebelarstva.

E. S.

Moje izkušnje s čebeljimi piki. Kadar me čebela piči, takoj poiščem medu. Zelo izvlečem iz ranice ter jo takoj namažem z medom. Po nekaj sekundah bolečina preneha. Še večji učinek pa je v tem, da ranica oziroma ud, ki sem ga namazal z medom, sploh ne oteče. To je zelo važno za obraz ali oko, ker sicer oteče in otok se preseli v okolico oči, kar je dva dni kar neprijetno videti. Med je v tem pogledu najprimernejše in najbolj zanesljivo sredstvo, ki je v čebelnjaku takoj pri roki.

Pripominjam, da so bile lani moje čebele izredno hude, posebno ob točenju.

A. Mager

Pozor na sadne sušilnice. Pred leti je bila prav dobra sadna letina. Mnogo sadja so predelali v sadjevec in prekuhali v žganje. Dosti so ga tudi posušili, posebno sliv in hrušk. Tudi v naši vasi imamo v ta namen sadno sušilnico, ki je tisto jesen dobro delala.

Vreme je bilo lepo toplo. Čebele so vsak dan lepo letele. Toda kam, ko ni bilo v naravi nobene paše več? Vse to je bila uganka. Na sadno sušilnico nisem niti pomislil. O tem, kako so nadlegovale ljudi ob njej, mi je povedal pozneje takratni uslužbenec sušilnice šele potem, ko je prenehala obratovati. Uhajale so vanjo skozi špranje pri dimniku. Vabil jih je sladek duh sušičega se sadja. Seveda je vročina vse uničila. Ako bi bil uslužbenec sušilnice sam čebelar, bi bil to že na kak način preprečil. Tako pa ni imel interesa, da bi obvaroval čebele.

Čebelarji, kjer imate v bližini sadne sušilnice, pozanimajte se zanje jeseni, da ne boste utrpeli škode, kot sem jo jaz.

Virmašan

Kako spravimo kristalizirani med iz satja. Sovjetski čebelar A. Roze (Pčelovodstvo, št. 3/1963, stran 25) je spravil strjeni med iz satja na ta način: sate s strjenim medom, ki ga ni odkril, je dal v naklade in jih dobro pokril s platnom in blazinicami. Take polne naklade je postavil potem nad kotel ali večji lonec vrele vode. Pare, ki se dvigajo iz posode z vrelo vodo, pridejo v naklade s strjenim medom in ga dobro segrejejo. Pod vplivom toplote in vlage se medeni kristali v dveh do štirih urah stopo. Med postane tekoč in svež kakor ob točenju. Temperatura v nakladah pa ne sme presegati 50° C, kajti že pri 60° C se začne satje topiti in sesedati. Na tak način stopljeni kristali medu postanejo tekoči in med potem prav lahko iztočimo.

S. L.

Čebele so ga vzdrževale pri študiju. Naši čebelarji pogosto trde, da muha ne da kruha. Da vselej ni tako, nam dokazuje mladi švedski čebelar Arne Axcurvan, ki je diplomiral na stockholmski univerzi in postal tudi doktor kemije. Ves čas študija je pridno čebelaril in od prodanega medu je dobil toliko, da se je lahko šolal. Ko je bil star 12 let, mu je podaril oče, ki je bil navdušen čebelar, nekoliko panjev čebel. Mladenič je z veliko ljubeznijo čebelaril. Delo pri čebelah in v vrtu ni bilo zanj samo zdravo in zanimivo, pač pa mu je pomenilo tudi sprostitvev pri težkem študiju. Od svojih čebel pa je imel kar lepe dohodke, saj je prodal mladi študent včasih kar po 2000 kozarcev čistega medu. Tako se je lahko vzdrževal ves čas svojega študija. Trenutno ima 23 panjev čebel, včasih pa jih je imel celo več. Mladi doktor pa ima še druge dohodke od čebel. Prevaža jih tudi k vrtnarjem in semenarjem zaradi opravevanja in tako zasluži še nekaj dodatnih stotakov.

Österreichischer Imker. — S. L.

Nenavadna poraba medu. Neka čitateljica južnoafriškega čebelarškega lista South African Bee Journal pripoveduje tole: »Preteklo leto se mi je pokvaril hladilnik in nihče mi ni mogel svetovati, kako naj shranim zalogo mesa za nedeljo. Nenadoma sem se spomnila neke vesti v strokovni literaturi o bakteriocidnosti medu. Pri tem mi je pomagala tudi knjiga, v kateri sem se brala, kako burmanski svečeniki konservirajo trupla umrlih z medom.

V soboto zvečer sem namazala svinjsko meso z vseh strani z medom. Vse je šlo v najlepšem redu in res sem se čudila, kako se je ohranilo. V nedeljo zvečer sem ga očistila in oprala ter pri tem ugotovila, da je bilo popolnoma sveže. Samo mastni deli so imeli sladek okus. Ker je bil to ajdov med, je dobilo meso tudi okus po njem. Če bi bila uporabila kakšen drug med, ki nima tako značilnega vonja in okusa, bi bil uspeh še večji.

S. L.

Kongres v Bukarešti. V Romuniji se z vso skrbnostjo pripravljajo na XX. mednarodni čebelarški kongres. Tako piše znana angleška čebelarška znanstvenica dr. Eva Crane, ki je obiskala Bukarešto in si ogledala vse delo pripravljalnega odbora. Priprave zanj so tako velike, da bo ta kongres prekosil vse dosedanje.

Ze okrog 60 slovenskih čebelarjev se je prijaviło za ta kongres. Še je čas, da se priklase tudi ostali. Podrobna navodila bomo objavili pravočasno.

E. S.

Satnice in parafin. Res je, da čebele bolj točno ugotove pristnost voska kot pa človeško oko. Če pa naredimo poskus, bomo tudi mi vedeli, kakšne so satnice. Položimo za nekaj minut satnico na sonce ali na toplo, pa bomo videli, da postane rumena. Imam še nekaj satnic iz tistega časa, ko se je pojavil parafin. Te satnice ostanejo na soncu sive. Celo začetne celice na teh satnicah ne porumene, čeprav so jih naredile čebele. Na ta pojav bi moral odgovoriti kemik.

V parafinski dobi sem imel 15 kranjičev in nekaj panjev s premičnimi sati. Vosek iz kranjičev je bil zlatorumen, iz drugih panjev pa siv. Neke zaloge satnic nisem hotel več uporabiti, zato sem jih posebej prekuhal in dobil sem siv vosek. Pri zameni za druge satnice sem položil

na mizo »zlatoc« iz kranjičev, vosek iz satov in vosek iz satnic, torej kar tri barve. Vosek iz satnic je bil določen za industrijo, iz satov pa se je vrnil med »zlatoc«. Zanimivo bi bilo, če bi prinesel v zamenjavo neprekuhane satnice. K sreči jih nisem imel. Če je kdo v dvomih o čistosti satnic, naj jih primerja s čebeljim voskom iz prizidkov in pokrovcev. Ta postane pri kuhi in na soncu zlatorumen. Letošnjih satnic nisem primerjal, ker sem že na oko videl, da so v redu in na soncu so lepo porumenele.

Ivan Tomc

Še o matičnem mlečku. Kakor vidim in slišim, se zdaj le še malo čebelarjev ukvarja z matičnim mlečkom. Pred dobrimi petimi leti, ko sem prvič zvedel zanj, sem takoj naročil še drugi del Sodobnega čebelarstva, kar se mi je že dobro poplačalo. Tu sem se seznanil s teorijo, potem pa sem si pridobil še potrebno prakso, kar mi pride zdaj zelo prav. Menil sem, da je najbolj pametno, če preizkusim matični mleček na sebi. Imel sem tri bolezni, ki so me mučile šest dolgih let. Bile so tako rekoč neozdravljive. Ko sem prvo leto užival matični mleček in napravil z njim dve kuri, sem se rešil dveh bolezni, ki se niso več ponavljale, in po treh letih sem se rešil še tretje. Zdaj pa napravim vsako leto eno ali pa dve kuri. Znano je, da deluje mleček le na nekatere bolezni. Prepričan pa sem, da bi matični mleček, če bi ga uživali v preventivne namene, preprečil marsikako zahrbtno bolezen. Nekateri trde in celo pišejo, da jim ni matični mleček prav nič pomagal. Ja, celo škodoval jim je. Mogoče ga niso pravilno pripravili, morda tudi uživali. Kdor se hoče zdraviti z mlečkom, mora brezpogojno imeti hladilnik, da se mu mleček ne pokvari.

Slučajno sem naletel na žensko, ki mi je rekla, da v učinkovitost mlečka verjame, da pa je vprašanje, če čebelar medu mleček tudi doda. Odgovoril sem mu, da bi bilo lahko zelo žalostno za čebelarja, ki bi na ta način varal bolnika, ki je že tako in tako siromak zaradi bolezni same.

Kdor meni, da se mleček ne pokvari, naj ga da v poletnem času za tri dni na prosto. Videl bo, da ne bo več zdravilen, ampak celo škodljiv. K članku tov. Kastelica v 5. letošnji številki našega lista pa pripominjam tole: Ze pet let

pridobivam matični mleček, pa v čebelnjaku doslej nisem imel nobene čebelje bolezni. Panji, ki mi dajejo mleček, ostanejo samo 11 dni brez matice, ker mi v drugem panju že zorijo lepi matičniki. Panju vzamem mleček samo štirikrat: dvakrat čebele same potegnajo matičnike, dvakrat pa jim dam umetne matičnike z ličinkami. Enajsti dan dobi družina goden matičnik iz najboljšega medarja. Na ta način je po mojem mnenju volk sit in koza cela. Če bi tudi jaz pridobival matični mleček tako, kakor ga je Agromel in kakor ga nekateri čebelarji, ki bi radi na hitro obogateli, bi gotovo tudi moje čebele obbolele. Doslej pa pri svoji živali prav zares nisem opazil nobene razlike med »mlečkarji« in ostalimi družinami ne pri točenju ne v jeseni pri zazimljenju in tudi ne spomladi, ko se čebelje družine razvijajo.

Zasavski

Obisk uglednih ameriških in angleških čebelarskih znanstvenikov. V svojem drugem pismu z dne 4. maja 1965 piše Kehrle: »Udeležil se bom mednarodnega kongresa v Budimpešti, potem pa bom obiskal Slovenijo v družbi s prof. Townsendom s poljedelske visoke šole v Ontariu, Kanada, in prof. dr. W. C. Robertson z Ministrstva za poljedelstvo ZDA, kjer vodi inštitut za vzrejo čebel, in dr. Corra iz Belfasta v severni Irski. Medtem ko dr. Corra verjetno ne poznate, sta Vam prof. Townsend in dr. Roberts prav gotovo poznana in ju ni treba predstavljati. Vsi trije se veselijo tega obiska, na katerem bodo spoznali domovino Antona Janše in kranjsko čebelo.

V Ljubljano bomo prišli v ponedeljek 13. septembra in ostali tu do srede, 16. septembra. Tako bomo lahko pri vas dva čela dneva in tri noči. O vsem vas bom še pravočasno obvestil, da se boste lahko pripravili in storili vse potrebno. Brez dvoma bo Zveza čebelarskih društev zbrala kak večer slovenske čebelarje, da bi se pogovorili z uglednimi znanstveniki. Ni mi treba še posebej povedati, da se izredno veselim tega obiska, ki bo verjetno moj zadnji v lepi Ljubljani. Zelo bom vesel, ko se bom spet srečal z vašimi čebelarji. Če je le mogoče nam rezervirajte sobe v kakem hotelu, morda v Unionu. Če pa me lahko vzamete v svoj dom, bi bil najbolj vesel. Seveda pa ne bi bil rad nikomur v na-

poto, Morda pride z menoj tudi nečakinja Marija iz Nemčije, toda tega še ne vem.

Verjetno ste že prejeli dva izvoda Slovarja čebelarske terminologije, ki sem vam ga bil poslal 10. marca. Lep pozdrav, mnogo uspeha pri čebelah in na svidenje v Bukarešti!

E. S.

Preprost način vzreje matic. Oskar Pötsch, strokovni učitelj iz Fürstenfelda v Avstriji, opisuje, kako čebelarji v Kuntsevih dvojnkih. V teh panjih prezimuje čebele v zgornjem delu, to je v medišču. Ko se čebele spomladi dobro razvijejo, prestavi matico in tri sate odkrite zalege v spodnji del panja, to je v plodišče. Navadno se zgodi to v začetku maja. Med plodiščem in mediščem je matična rešetka. Na levi in desni strani prestavljene zalege z matico doda po eno satnico in en sat z mnogo obnožine. Odvzete sate v medišču nadomesti z izdelanimi. V medišču ostane predvsem pokrita zalega, seveda pa tudi nekoliko mlade, in sicer jajčec in mladih ličink. Avtor pravi, da preprečuje na ta način tudi rojenje, matica pa ima v novem prostoru dovolj praznih celic za odlaganje jajčec. Da bi mogli troiti v medišču izleteti, pusti gornje žrelo v medišču odprto.

Čez tri tedne, tako pravi avtor, pogosto najde že sprašene matice v mediščih. Te mu pridejo zelo prav pri napravljanju rezervnih družinic. Trdi, da je to najlažji način, da pride v normalni čebelji družini brez izgube medu do mlade matice. Seveda pa tega ne dosežemo v vsakem panju. Avtor smatra, da vplivajo na uspeh različni faktorji: paša, lastnosti družine, vremenske razmere, razpoloženje družine za vzrejo matice, čas, ko se to dela itd. Pokazalo se je, da na ta način vzrejene matice prav nič ne zaostajajo za drugimi, dobili pa bi gotovo še bolj kvalitetne, če bi po štirih ali petih dneh potrgali stare in krmežljave matičnike in pustili najmlajše.

Österr. Imker — S. L.

Op. ur.: Vsako leto doživim nekaj takega pri svojih čebelah. V medišču najdem prav lepe matice, ki so se lahko sprašile zaradi tega, ker so bila pač vsa zaradi trotov nekaj časa odprta. Na žalost pa se zgodi to le v nekaterih panjih, zato tak način vzreje ni prav nič zanesljiv.

Izkušnje s suhim sladkorjem. Krmiljenje s suhim sladkorjem ima med čebelarji že svoje zagovornike, pa tudi nasprotnikov mu ne manjka, kakor jih je svoj čas mnogo imel nemški čebelarški strokovnjak Freudenstein, ki je začel propagirati prezimovanje na sladkorju in so mu nasprotniki zato nadelili zbadljivo ime »sladkorni apostol«.

Suhi sladkor ne razburja čebel kakor tekoči, je brez duha in zato ne privablja tujih čebel in ne povzroča ropanja.

Na nekem nemškem zavodu so med poletnim dražilnim krmiljenjem dve skupini po 12 enako močnih družin pitali eno s suhim, drugo s tekočim sladkorjem. Pri tem se je pokazalo, da je imela prva več zalege in obnožine kakor druga. Pri prvi so bile vse ličinke obilno zalozene s krmilnim sokom, pri drugi pa so imele manj hrane, deloma so ležale celo na suhem. Veliko razliko v prehrani ličink v enem in drugem primeru si je treba razlagati tako, da so čebele prve skupine prinesle veliko več obnožine kakor čebele druge skupine in so torej imele več beljakovin za prehrano zalege. Nadalje pospešuje zaleganje dejstvo, da običajno tekoče dražilno pitanje povzroča le razmeroma kratek dražljaj, saj tekočo hrano čebele kar preveč hitro posrebajo, medtem ko je pri suhem pitanju dražljaj trajan.

Inž. Jordan trdi, da suho pitanje sili čebele k živahnemu izletavanju, da prinašajo obnožino. Tako se stare čebele izrabljajo normalno in ne tako naglo in zato manj opazno kakor pri tekočem krmiljenju. To je najboljši dokaz, koliko je vredno suho pitanje glede na to, da tako pridobimo čim več mladih in nam odpade čim več starih čebel. Na ta način iznimimo zelo živalne družine in je le malo mrtvic. Delovanje suhega sladkorja, ki pospešuje zaleganje, se da še zvišati s tem, da mu dodamo posneto mleko v prahu, ki ne sme biti grudasto, 50 g na kilogram sladkorja, kar vse dobro zmešamo.

V nekem nemškem učilišču zmešajo temeljito 20 kg suhega sladkorja z enim kilogramom medu, ki so ga prej raztopili s toplo vodo. S to zmesjo pitajo dražilno, krmijo narejence in roje. Če naj bo tako pitanje uspešno, morajo biti družine brezpogojno močne in zavarovane proti mrazu, da se goste čebelje gruče, zbrane na sladkorju, ne razidejo pri

nizkih temperaturah, ki ponoči lahko pritisnejo. Če se pa to zgodi, se naredi na sladkorju trda skorja. Čebele ga potem ne morejo več jemati. Šibkejše družine je treba tako zožiti, da gosto zasedajo okence.

Če matica začne omejevati zaleganje ali celo popolnoma neha, jo je zelo težko pripraviti do tega, da bi zopet zalegala. Zato je s krmiljenjem treba začeti o pravem času, preden preneha.

Nasprotniki suhega pitanja trdijo, da narava čebelam ne nudi trdih snovi kot hrano. To je res. Izkušnje pa učijo, da pri suhem krmiljenju ne gre za stvar od danes in da imamo že desetletja trajajoče izkušnje o tem, da čebele jemljejo suhi sladkor, in predvsem, da je suho krmiljenje kot dražilna hrana učinkovitejše kakor tekoče.

Da čebele opozorimo na sladkor, ga pobrizgamo z raztopljenim medom.

Mnogi čebelarji menijo, da je to, kar nudi čebelam narava za hrano, tudi najboljše. Na žalost pa ni tako. Listna in gozdna mana sta pozimi čebelam zelo škodljivi, kar nam je dobro znano, saj so pri neugodnih zimah propadla že cela čebelarstva ali pa so zelo oslabela.

Po Westfälische Bienenzeitung
S. R.

Primitivno čebelarjenje pri prastarih afriških narodih. Afriško plemo Djur pride na poseben način do medu. Na vrhove visokih dreves obesijo domačini do dva metra dolge cevi, ki jih napravijo iz pletene rogoznice. Zvijejo jih v obliki cilindra, notranji prostor pa pregrade na dve polovici. Tako dobe dva oddelka, v katerih se nasehita dva roja. Oba konca cevi zapro s plastjo ilovice, na spodnji strani pa puste majhna žrela. Ko se plast posuši, jo še enkrat premažejo z zelo tankim slojem razredčene ilovice. Potem čakajo, da se popolnoma posuši in panj je gotov. Obesijo ga na vrhove dreves in v njih se kmalu nasehijo roji, ki pridejo iz gozdnih dupel. Domačini pustijo tako postavljene panje dve leti ali tri pri miru, potem pa so polni medu. Ti čebelarji zažgo potem pod drevesi velik ogenj in snamejo panje z vrhov dreves. Ko odstranijo ilovico, spuste gost dim skozi cevasti panj. Pri tem se vse čebele zaduše. Med shranijo v tenkih glinastih posodah.

S. L.

IZ ZAPISNIKA O SEJI UPRAVNEGA ODBORA DNE 24. IV. 1965

Predsednik poroča, da objavljamo od zadnje seje upravnega odbora dne 22. XI. 1964 sproti vse važnejše sklepe izvršnega in upravnega odbora. Izvršni odbor skrbi še dalje za uvozno dovoljenje za preparat fumidil B proti nosmi. Za uvoz 2000 stekleniček tega preparata bo zelo verjetno izdano posebno dovoljenje. L. Debevec si je pred kratkim ogledal čebelarški muzej v Radovljici, da bo mogel pripraviti načrt za svoje delo. Izvršni odbor je začel urejevati odnose med Zvezo in Narodno banko. V tej zadevi se je obrnil tudi na Republiški sekretariat za finance, ki je osvojil stališče Zveze. Dokončne odločitve še ni. Važna je predvsem ugotovitev, da ima Zveza lastno premoženje, da torej ni uporabnik družbenega premoženja ter da zaradi tega ni dolžna plačevati prispevke za obnovo in graditev Skopja iz lastnega denarnega prometa. Tečaji za čebelarske preglednike v Novem mestu, Ljutomeru in Postojni so zelo uspeli. Pridobili smo skupaj okrog 90 novih čebelarskih preglednikov. Polde Namar je zahteval decembra 1964 od Zveze 249.406 din in 536 litrov bencina. Na pojasnilo Zveze, da nimamo do njega nobenih obveznosti, nismo prejeli doslej še nobenega odgovora. Čehoslovaško ministrstvo za kmetijstvo nam je poslalo pet brezplačnih kompletnih referatov na XIX. Mednarodnem čebelarskem kongresu v Pragi v 10 zvezkih. Za darilo smo se zahvalili. Po 1 kompletni izvod referatov bomo izročili CD Celje in Maribor, trije pa ostanejo pri Zvezi za knjižico in uredništvo Slovenskega čebelarja.

Zunanji člani UO so poročali med drugim tudi o težavah pri razdeljevanju pasišč. Po krajši razpravi se je UO odločil, da priporoči vsem CD podoben način razdeljevanja pasišč, kakor se je izoblikoval pri CD Nova Gorica. To društvo vztraja dosledno na tem, da se morajo vsi interesi za akacijevu pašo pravočasno prijaviti, da lahko potem CD enakomerno razporedi čebele, kar je

povsem v redu. Za kritje stroškov razporejanja, pregledovanja zdravstvenih potrdil itd. zaračuna po 20 din za vsak panj. Lastnik čebel naj v prijavi navede tudi kraj, kjer želi postaviti panje. S tem koristi sebi, obenem pa tudi olajša CD sestavo razporeda. Glede odškodnine za stojišče se vsak čebelar sam sporazume z lastnikom zemljišča. Zaračunavanje kakih taks in podobnih plačil ni upravičeno ter je tudi nezakonito. CD Nova Gorica in Murska Sobota skušata po možnosti ugoditi vsakemu čebelarju. Upravni odbor je obširno razpravljalo o odkupu medu. Sprejeli smo enotno stališče, da bo treba vložiti več dela za propagando za potrošnjo medu doma tako pri individualnih potrošnikih kakor tudi v bolnicah, tovarnah, šolah, počitniških domovih itd. Zveza bo s sodelovanjem podjetja Medeks izdala v ta namen posebno brošuro o medu.

Dalje je UO obravnaval tudi predloge in utemeljitve za odlikovanja z redom A. Janše I. in II. stopnje. O tem bomo poročali v SC na drugem mestu.

Stane Petelin, zastopnik Zavarovalne skupnosti Slovenije, ki je bil navzoč na seji kot gost, je pojasnil predlog osnutka novega načina skupinskega zavarovanja čebel preko čebelarskih društev oziroma Zveze. Imenovana je bila posebna tričlanska komisija z nalogo, da vso to zadevo prouči in izdela čimprej potrebna navodila in pravilnike za delo.

UO je razpravljalo tudi o glasilu Slovenski čebelar. O tem bodo člani izvedeli več iz vsebine Odprtega pisma Zveze na Skupščino SR Slovenije, ki je objavljeno v tej številki.

Ob koncu je razpravljalo plenum še o občnem zboru Zveze, ki naj bi glede na obširen dnevni red potekal brez nepotrebne zavlačevanja.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA DNE 7. MAJA 1965

Predsednik poroča: Fakturo za 2000 stekleniček fumidila B smo prejeli in odposlali preko Vetprometa v Ljubljani Vetpromu v Beogradu. Sklad za založništvo nam je kot predujem nakazal

500.000 din za Slovenskega čebelarja. Narodna banka nam na našo ponovno vlogo glede plačevanja prispevkov za obnovo Skopja še ni odgovorila. Prispevkov ne plačujemo več. Nabavili smo razmnoževalni in pisalni stroj za skupno vsoto 429.000 din. Glede smeatne in projekcijske kamere še ni odločeno. V prihodnjih dneh bodo napravili Senegačnik, Martelanc in Rataj poskusno snemanje.

Na podlagi prejetih poročil o delu čebelarjskih krožkov je izvršni odbor podaril čebelarstvu krožku Sentjur pri Celju en AZ-panj na 9 satov, krožku v Mežici 5 kg satnic, čebelarstvu krožku v Juršincih 3 kg satnic, čebelarstvu krožku v Zg. Rečici 3 kg satnic in 50 satnikov, čebelarstvu krožku v Izlakah 1 AZ-panj na 9 satov in čebelarstvu krožku na gimnaziji na Poljanah v Ljubljani 1 opazovalni panj, 1 AZ-panj pa mu bo podaril Ignac Grom z Vrhnike.

Odbor je naprosil predsednika, naj odgovori na članek, ki je izšel 7. maja 1965 v dnevniku Delo o našem občnem zboru pod naslovom: Preveč medu in premalo čebel?

NASI ODLIKOVANCI

Na predlog upravnega odbora je občni zbor Zveze v Ljubljani dne 17. maja 1964 odlikoval šest najzaslužnejših slovenskih čebelarjev z redom Antona Janše I. stopnje.

Prvi med njimi je bil tov. Ivo Majcen, doma iz znane kmečke družine v Sentjanžu na Dolenjskem, ki je imela kar osem fantov. Ivo je bil najstarejši. Ko je dovršil gimnazijo v Novem mestu, je stopil v železniško službo. Postal je prometnik in služboval v raznih krajih Slovenije.

Med vojno se je vsa družina vključila v narodnoosvobodilno borbo. Svobodo pa sta dočkala samo Ivo in še en njegov brat, vsi drugi so padli za svobodo našega naroda.

Tudi Ivo je doživel kot borec marsikaj hudega v borbi proti sovražniku. Po osvoboditvi se je zaposlil pri notranji upravi, kjer je še danes. Bil je že trikrat odlikovan.

Čebele je vzljudil že v otroških letih. Ko je bil star deset let, je skoraj že samostojno opravljal očetove koše in kranjiče. Pri čebelnjaku je presedel vse proste ure. V železniški službi so ga načelniki postaj, kjer je služboval, npr. v Svecnici Bogomir Milost, v Šmartnem ob Paki Jože Pohar in v Stični Janko Marolt, seznanili s čebe-

larjenjem v AZ-panjih. Leta 1955 si je nabavil AZ-panje. Le doba okupacije je nekoliko prekinila njegovo čebelarjenje.

V centralni čebelarjski organizaciji je sodeloval od tedaj, ko se je bivše čebelarstvo preoblikovalo v Zvezo čebelarjskih združenj. Ko so se pozneje v Zvezi čebelarjskih društev pojavile razne trgovske preorientacije, je Ivo Majcen s svojim odločnim nastopom dosegel, da je ostal Zvezi vsaj del premoženja.

Dolgo je bil podpredsednik Zveze, od leta 1959 do 1963 pa predsednik naše čebelarje organizacije. V Slov. čebelarju je objavil več programatičnih in organizacijsko-ideoloških člankov. Boril se je za enotnost naše čebelarje organizacije proti osebnemu monopolizmu, ki je jo hotel uničiti. Njeno rešitev je videl le v aktivni vključitvi čebelarstva v našo kmetijsko politiko.

Ko je postal predsednik Lovske zveze Slovenije, je odstopil kot predsednik naše organizacije, ker se je zavedal, da ne bi bil kos odgovornim nalogam na obeh straneh.

Tov. Vlado Martelanc je začel kot mlad učitelj že leta 1925 čebelariti v Budanjah na Vipavskem. Zavednega Slovenca je fašistična oblast preganjala in ga leta 1928 aretirala in konfinirala. V hudi zimi leta 1929 si je z begom rešil življenje.

Na njegovem novem službenem mestu v belokrajinskih Poljanah so tamkajšnji čebelarji kmalu spoznali njegovo veselje do čebelarstva in mu podarili nekaj panjev, da je lahko začel na novo čebelariti. Leta 1935 je že vodil čebelarstvo podružnico v Črnomlju, kjer je leta 1934 pred posebno komisijo čebelarjskih strokovnjakov napravil izpit za čebelarjevega učitelja in izvedenca za čebele bolezni. Leta 1935 je po lastni iniciativi organiziral brez vsake finančne pomoči splošni tri-dnevni čebelarjski tečaj na Talčjem vrhu pri Črnomlju. Udeležilo se ga je 70 belokranjskih čebelarjev. Prvi tečaj je pripomogel, da se je do druge svetovne vojne število AZ-panjev v Beli krajini skoraj podseterilo. Leta 1936 je predaval tudi na trodnevnem čebelarjskem tečaju na kmetijski šoli na Grmu.

Njegova dva čebelnjaka sta imela skoro 200 AZ-panjev. Kot čebelarjski učitelj je predaval v raznih krajih Slovenije. Se vedno je marljiv sotrudnik Slov. čebelarja. Njegovi praktični izumi so omenjeni tudi v knjigah »Sodobno čebelarstvo«.

Med vojno je bil tov. Martelanc na partizanskem ozemlju v Beli krajini čebelarški referent. Sporazumno s čebelarji in tedanjo oblastjo je sestavil pravilnik o zaščiti čebelarstva in o zbiranju ter prostovoljni oddaji medu.

Po osvoboditvi se je vrnil na Primorsko v Vipavo in Ajdovščino, kjer je z nekaterimi znanimi čebelarji zopet oživil tamkajšnje čebelarstvo.

Leta 1955 je imel tov. Martelanc na pobudo okraja Nova Gorica na Primorskem s pokojnim tov. Kobalom šest splošnih čebelarških praktičnih tečajev za kuho voščin. Pred upokojitvijo je predaval kot redni predavatelj na Čebelarški šoli v Ljubljani.

Tov. Janko Belec, šolski nadzornik iz Ljutomera, predsednik čebelarškega društva v Ljutomeru, je v svoji dolgoletni čebelarški dejavnosti kot aktiven sodelavec Zveze dosegel vse pogoje, da ga za njegovo delovanje v čebelarški organizaciji odlikujemo.

Tov. Belec je prejel leta 1956 za svojo prizadevnost in delovanje v društvu priznanje z diplomom. Njegova dejavnost v ljutomerskem čebelarškem društvu je že od ustanovitve leta 1951 močna in vsestranska. Že pred letom 1951 je bil vzoren predsednik takratne čebelarške zadruge v Ljutomeru, ki je skrbela za napredek čebelarstva. Sam je začel čebelariti že leta 1932. Tudi v kritičnih dneh je pomagal naši organizaciji in je storil vse, da je društvo delovalo. Kot odlični čebelarški predavatelj si je pridobil velik sloves med domačini. Posebno je skrbel za mlajšo generacijo čebelarjev, ki po njegovi zaslugi danes že uspešno čebelarijo in vodijo čebelarke družine.

Tov. Janko Belec je bil vsa leta kljub svoji vsestranski zaposlitvi v raznih družbenih organizacijah stalno predsednik, brez katerega si članstvo obstoja te čebelarške organizacije sploh ne more predstavljati. Tov. Belec je postal duša in srce čebelarstva v Ljutomeru in okolici, vpliv njegovega dela pa se kaže tudi na bližnjem Hrvaškem. Aktivnost tov. Belca pa ni omejena samo na ljutomersko čebelarško društvo. Njegovo delovanje poznajo tudi sosedne čebelarške organizacije, kjer je s svojimi nasveti in predavanji ter kot zastopnik Zveze stalno sodeloval. Zaradi svoje delavnosti so ga izvolili tudi v upravni odbor Zveze, kjer je še danes.

Franc Komel, rojen 1. X. 1885 v Solkanu, je začel čebelariti leta 1924. Med prvo svetovno vojno so ga izselili iz Solkana v Ptuj. Tu se je takoj priključil takratni čebelarški podružnici in od takrat je stalno odbornik tega društva.

Pri pregledu čebel v ptujskem okraju leta 1955 je sodeloval kot izvedenec za čebelje kužne bolezni. Pregledal je 276 čebelnjakov in v njih 2488 panjev. Za to vestno in naporno delo je prejel od čebelarškega društva v Ljubljani posebno pismo pohvalo. Leta 1957 je spet pregledal čebele, za kar so ga ponovno pohvalili. Od leta 1952 pa do okupacije je vodil v Ptuj društveno prodajalno za prodajo vseh čebelarških potrebščin.

Takoj po vrnitvi iz izgnanstva leta 1945 je postal pri okraju Ptuj referent za čebelarstvo in zadrugištvo. To leto je ustanovil pripravljalni odbor čebelarške podružnice za Ptuj in okolico z desetimi družinami. Dne 7. 10. 1945 je sklical ustanovni občni zbor čebelarke nabavne in prodajne zadruge, ki je imela deset čebelarških družin in 241 članov. Po njeni ustanovitvi so prenehala delovati vsa prejšnja čebelarška društva.

Leta 1946 je po nalogu čebelarke zadruge za Slovenijo popisal vse čebelarje in čebelje družine in ugotovil, da je bilo na območju ptujkega okraja 206 članov s 5857 panji in 577 nečlanov s 678 panji. Sodeloval je tudi pri ureditvi pasišč in pašnega katastra.

Leta 1951 je spremenil prejšnjo čebelarško zadrugo v čebelarško društvo, ki obstaja še danes. Njen predsednik je bil od 1945. pa do 1954. leta.

Sodeloval je tudi na mnogih razstavah in prejel razna priznanja. Leta 1929 je prejel v Ljutomeru zlato kolajno, leta 1951 v Ljubljani diplomom prvega reda, leta 1958 v Mariboru veliko srebrno kolajno. Tudi v Ptujju je dobil večkrat priznanje za svoje delo. Razstavljal je razne vrste panjev, čebele, literaturo, med, vosek. Zanimiv je bil kip Antona Janše iz voska. Leta 1960 ga je občni zbor društva imenoval za častnega člana.

Franc Kirar, rojen 16. oktobra 1895 v Križevcih pri Ljutomeru, je začel čebelariti leta 1908, ko je bil star komaj 15 let. Izumil je svoj znani Kirarjev panje, ki se je zaradi praktičnosti zelo razširil v severnem delu Slovenije. Pri tov. Kirarju so vsako leto tečaji za vzrejo matic. Je znan praktičen čebelar-kmet, saj prihajajo k njemu ljudje iz vse Slovenije

in si ogledujejo njegov način čebelarjenja. Tudi svetovno znani čebelar Adam Kehrle iz Buckfasta v Angliji ga je obiskal.

Čebelar Franc Kirar tudi zelo rad pomaga z nasveti vsakomur, posebno pa mlajšim čebelarjem, ki ga zelo radi obiskujejo. Kirarjevo čebelarjenje in čebelarstvo je dovolj znano tudi izven Slovenije. Prav zato zasluži odlikovanje z redom Antona Janše I. stopnje.

Jakob Kresnik, tajnik čebelarskega društva v Celju, je upokojenec, ki mu ni potekala življenjska pot samo v veselju, ampak tudi v skrbeh in žalosti, saj mu je prizadejal okupator obilo gorja.

Pred vojno še ni čebelaril, pač pa se je v prostem času z ljubeznijo ukvarjal s sadjarstvom in vrtnarstvom. Njegova sinova Rajko in Miha pa sta bila vneta čebelarja začetnika, ki nista zamudila nobene priložnosti za izpopolnitev čebelarskega znanja.

V idilično družinsko življenje je neusmiljeno udarila okupatorjeva sila in ga uničila. Kersnikova družina je bila vedno narodno zavedna, zato sta se njegova sinova med prvimi vključila v osvobodilno borbo. Oba so mu Nemci ustrelili, njega in ženo pa odpeljali v internacijo. Zaplenili so jim vse premoženje, premičnine pa razprodali. Žena mu je v taborišču Auschwitz umrla, sam pa se je žalosten in potr vrnil domov.

Edino, kar mu je ostalo, so bile čebele njegovih ustreljenih sinov. Panje so bili odkupili njegovi prijatelji, sicer bi jih bili Nemci odpeljali v Nemčijo. In takrat je Kresnik sklenil, da bo ohranil dediščino svojih sinov in v njihov spomin je postal zelo dober čebelar.

Takoj se je pridružil čebelarski organizaciji in zaradi delavnosti so ga izvolili v ožji odbor čebelarskega društva Celje, kjer že več kot 15 let vestno opravlja tajniške posle.

Ko si je društvo osnovalo svoj kader predavateljev, je pritegnilo tudi njega. Danes je med najbolj priljubljenimi predavatelji. Prevzel je tudi organizacijska dela in je pretežno njegova zasluga, da je celjsko čebelarsko društvo med najboljšimi. Skoraj ni nedelje, da bi ga našel doma, saj ima strokovno predavanje pri tej ali oni družini.

Ker so njegova predavanja prežeta s toplo ljubeznijo do čebel in temeljijo na teoriji in praksi, je zelo priljubljen in zaželen predavatelj ne samo v celjskem čebelarskem društvu, ampak tudi v obmejnih predelih Hrvaške.

ODLIKOVANCI ANTONA JANŠE II. STOPNJE

Na predlog raznih čebelarskih društev je upravni odbor na širši seji dne 22. novembra 1962 odlikoval za uspešno in požrtvovalno delo na področju čebelarstva z redom Antona Janše II. stopnje tovariša Franca Končana iz Domžal, dne 28. maja 1965 dr. Radovana Bratina, Janka Severja in Alojzija Juvančiča iz Postojne ter Franca Vovka in Ivana Setinca iz Radovljice. Dne 24. novembra 1965 je odlikoval Avgusta Kravosa iz Vinice pri Crnomlju, Ludvika Kosija in Ignaca Topolnika iz Križevcev pri Ljutomeru ter Janka Marolta iz Ivančne gorice. Dne 16. maja 1964 so bili odlikovani še Franc Vilfan iz Skofje Loke, Albin Grm, Franc Nered iz Ljubljane in Alojz Kolenc iz Zagorja. Nadalje je upravni odbor odlikoval dne 22. novembra 1964 Dominika Brica iz Ljubljane, dr. Andreja Jenka iz Polja pri Ljubljani ter Ivana Bizjaka in Jožeta Dularja iz Krškega.

OB DESETLETNICI SMRTI JANA STRGARJA

V začetku novembra 1955. leta je začelo listje odpadati in zadnje cvetlice so sklonile glave po prvi jesenski slani. Čebelice so bile že prej napolnile svoje lončke s sladko tekočino in zadržale v dolgo zimo. Takrat je 9. novembra za vedno zaspal Jan Strgar iz Bitenj pri Boh. Bistrici, eden največjih slovenskih čebelarjev. Kdo je bil pokojni Strgar, ve vsak napreden slovenski čebelar, mnogi ga poznajo tudi v tujini. Čebelaril je celih 60 let. Sodeloval je na nešteti razstavah čebel in čebeljih proizvodov. Za svoje uspehe je dobil več kot 200 odlikovanj doma in v tujini. Po pridnosti naših čebel je spoznal, da ima pristna kranjska sivka vrsto prednosti pred drugimi. Zato je gojil le naše domače sivke in jih pošiljal po vsej širni domovini in po svetu. Na vseh celinah so bile najbolj cenjene naše sivke in naše matice.

Svojega bogatega znanja veliki čebelar Strgar ni nikdar ljubosumno varoval zase, ampak ga je rad posredoval vsem, ki so se hoteli učiti, kako se najbolje vzreja. Napisal je mnogo člankov za naš list.

Ze 10 let ga ni več med nami čebelarji, ostali pa so nam njegovi nauki, ki jih je tako lepo prenašal na svoje tovariše. Nikdar jih ne bomo pozabili, prav tako pa tudi ne Jana Strgarja kot človeka.

OBČNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBOR IN OKOLICO

Občnemu zboru dne 4. aprila t. l. so razen delegatov in predsednika Zveze čebelarških društev prisostvovali še zastopnik Agrokombinata Maribor tovariš Janez Brvar ter zastopnik lista Večer tov. Slavko Pukl. Prisotni so bili tudi delegati čebelarskega krožka Srednje kmetijske šole v Mariboru in Osnovne šole Limbuš. Obžalovali smo, da se vabilu na občni zbor ni odzval noben kmetijski referent mestnih občin. Prvič tudi ni bil navzoč veterinar, četudi ima društvo z njim dobro povezavo.

Pred prehodom na dnevni red so navzoči počastili spomin umrlega člana Jožeta Mušterja.

V delovno predsedstvo so bili izvoljeni Ivan Seško kot predsednik ter Marko Burja in Franc Lobnik.

Predsednik je opozoril na povezavo čebelarstva s kmetijstvom, na zapostavljanje kmetijstva in pretirano povzdigovanje industrije. Dalje je govoril o Agromelu in posledicah njegovega udejstvovanja, o nizki ceni medu in nastopajoči draginji, o pomanjkanju voska, o nezanimanju kmetijskih organizacij za čebelarstvo, o agrikulturnih ukrepih brez upoštevanja čebelarstva, o učnem načrtu šol, ki ne upošteva kmetijstva, o nepravilnem škropljenju, o povezavi z veterinarsko službo zaradi zatiranja čebeljih bolezni, o prodaji pomladnih cvetlic in vrbovih mačic ter o važnosti čebelarških druščin za celotno organizacijo. Le odločnost in zavednost članov ter marljivo delo v organizaciji lahko razmere izboljša.

Tajnik je povedal, da je delovalo na obsežnem področju šestih občin 27 čebelarških druščin s skupno 664 člani. Število članov je v primerjavi z letom 1965 poraslo. Z vključenimi pravnimi osebami po čl. 4 Pravilnika je imelo društvo 671 rednih članov. V Jakobskem dolu je nastala nova družina, tako da ima društvo v letu 1965 28 čebelarških druščin.

Razen družine Ribnica na Pohorju-Lehen so vse družine v redu opravile svoje občne zборе. Polovica druščin ni imela sestankov ali predavanj. Najdelavnejše so bile družine Maribor-Center, Pobrežje, Rače, Studenci-Pekre in Poljčane.

Svoje čebele ima 11 druščin, skupno 60 panjev. Navadno se skrb, ki jo imajo

družine s čebelami, prav dobro izplača, seveda če opravlja čebele zanesljivo in požrtvovalna oseba.

Stiskalnice za vosk ima 10 druščin, vendar je veliko pomanjkanje voska. Upravni odbor je sklenil, da dobi satnice le član, ki da vosk v zamenjavo. Društvo je prevzelo od Srednje kmetijske šole v Mariboru kotel za kuhanje voščim, ki čaka sedaj na voščime članov.

Mednarodni čebelarski teden družine letos niso tako praznovale kot navadno, kar je obžalovati. Praznovanje je važno propagandno sredstvo in to bi morale družine bolj upoštevati. Za zboljšanje čebelje paše družine niso preveč skrbele, le tri družine so bile tu delavne.

Društvo posveča vso skrb zbiranju statističnih podatkov. Vsako jesen piše zanimljene panje, vsako pomlad pa prezimljene. Sredi leta smo popisali čebelarstva za Zvezo čebelarških društev. Tovariš tajnik je navedel razne podatke iz te statistike. Nekatere družine premalo skrbje za zbiranje podatkov.

Kakor lani je društvo tudi letos organiziralo pregled mrtvic. Vsako leto je tečaj za čebelarske preglednike, tako da jih imajo vse družine potrebno število na voljo.

Upravni odbor se je sestajal redno vsak mesec; poleg tega sta bili še dve izredni seji. Vsaki seji so prisostvovali člani nadzornega odbora. Razen sej so bili še številni sestanki predsednika z ostalimi funkcionarji, zlasti s predsednikom gospodarskega odseka. Mnogo dela je bilo s sestavo gospodarskega načrta in proračuna in z uvedbo kartoteke.

Za uspešnejše delo smo ustanovili 8 odsekov. Najuspešnejše je deloval gospodarski odsek s predsednikom tov. Resnikom.

Vzdržujemo dve stalni opazovalni postaji ter dve sezonski. Opazovalni postaji skrbno vodita tovariš Planinšič v Lovrencu na Pohorju in tovariš Burja na Fali.

Odbor se je posebno trudil za čebelarski naraščaj s povezavo druščin s šolami. Na Srednji kmetijski šoli v Mariboru zopet redno deluje šolski čebelarski krožek po zaslugi učitelja Lobnika.

V zimskem času so bila za člane tri predavanja, ki so bila izredno dobro obiskana. Predavali so tov. Edi Senegačnik, Franc Lobnik in Franc Kirar.

Gospodarski načrt smo skoro v celoti izvršili. Povezave društev v okraju

nismo izvršili, in sicer zaradi njegove ukinitve. Čebelarke razstave ni bilo mogoče pripraviti zaradi drugih važnih poslov. Premalo smo razširjali medovite rastline.

Društvena strokovna knjižnica ima 252 vezanih strokovnih knjig. Društvo je naročeno na vse jugoslovanske čebelarke strokovne liste (4) ter tri nemške. Člani pa si knjige le malo izposojujejo.

Gospodarski odsek je imel štiri seje, na katerih je razpravljajal o izdelavi AZ-panjev, o prodaji velikih količin medu, o načinu prodaje medu, o maloprodaji medu v Mariboru, o pomanjkanju voska, o opravevanju kultur in o njegovem pravilniku. V svojem poročilu se je dotaknil vseh navedenih vprašanj.

Vrednost inventarja znaša konec leta 1964 227.000 din, knjižnice pa 141.000 din. Zaloga po inventuri znaša 2.482.000 din.

Končno je poročal še o prevzemu dveh parnih topilnikov za vosek, ki smo ju nabavili pred 10 leti od bivše Okrajne zadrudne zveze v Mariboru in jih pozneje dodelili Srednji kmetijski šoli v Mariboru, ki pa topilnikov doslej ni uporabljala. Pozval je čebelarje, naj po družinah zbirajo voščine, jih prekulajo in potem izdelajo satnice.

Blagajnik je poročal, da so nizke cene medu in slab promet z njim močno vplivale na naše poslovanje. Promet je padel v splošnem za polovico. V poslovnem letu 1965 je znašal celo 82.810.000 din, lani pa le 38.496.000 din. Medu smo prodali leta 1965 za 16.988.000 din, lani pa le za 5.328.000 din. Tako je bil promet v vseh potrebščinah nižji kot prejšnje leto. Zvišal se je le promet s sladkorjem.

Dohodki so znašali 10.890.585 din, izdatki pa 10.685.908 din. Poslovalnica (najemnina, čiščenje, razsvetljava itd.) 107.154 din, poštni stroški 22.235 din, predavanja in občni zbori 18.628 din, pisarniški stroški 42.514 din. Zaradi visokih poslovnih stroškov društvo ni moglo v potrebni meri gmotno podpreti družin, ki so navezane na lastno iznajdljivost.

Na razpravi v poročilih je tov. Tone Lazar govoril o čebelarstvu in šolah, o uporabi medu, o brošuri o medu, o šolskih krožkih, čebelarških preglednikih, širjenju medovitih rastlin, o opazovalni službi in o povezavi s celjskim čebelarškim društvom.

Tov. Valentin Benedičič je poročal o delu Zveze, govoril o važnosti opravevanja, o čebelji paši, o povezavi s kme-

tijskimi organizacijami, o zakonu o društvih, o bančnem poslovanju, o Agromelovih čebelah, o čebelarških krožkih na šolah, o potrebi zavoda za raziskovalno dejavnost, o kmetijskem inštitutu, o sladkorju ter o Zvezi čebelarških organizacij.

Tov. Anton Primc je seznanil navzoče z namero občinske skupščine Slovenska Bistrica, ki je hotela obdavičiti vse čebelarje. Nastop odbora čebelarške družine je to preprečil.

Na predlog predsednika nadzornega odbora tov. Romana Blasina so člani razrešili celotni upravni odbor ter izrekli ožjemu upravnemu odboru pohvalo.

V upravni odbor so bili soglasno izvoljeni častni član Franc Kirar in ostali člani: Jože Resnik, Jože Grmek, Peter Močnik, Lojze Struna, Majda Dougan, Ivan Seško, Tone Oberžan, Jože Hajnc, Alojz Grajf, Martin Sumenjok, Leopold Ul. Stanko Cvetko, Franc Lobjnik, Anton Bratkovič — Kamnica, Srečko Pukl, Stanko Šaupperl, Janko Fabič, Franc Koritnik, Anton Primc in Vinko Kralj. V nadzorni odbor: Roman Blasin, Tone Lazar in Jože Hribar. Delegate za občni zbor Zveze čebelarških društev je izvolil novi upravni odbor na prvi seji. Gospodarski načrt in proračun za leto 1965 smo soglasno sprejeli. Proračun znaša 507.000 din, kritje pa 550.000 din.

Predlogi in pritožbe: Sprejeti predlogi se nanašajo na nevarno in škodljivo škropljenje kmetijskih organizacij, na agrikulturne ukrepe in setveni kolobar medovitih rastlin, na čebelarški zakon, na krmilni sladkor, na priznanje popusta na železnici pri prevozu članov in pri prevozu čebel na pašo ter na prodajo zaščitnega pomladanskega cvetja in vrbovih mačic.

P. M.

OBCNI ZBOR ČEBELARŠKEGA DRUŠTVA MURSKA SOBOTA

V nedeljo, dne 21. marca t.l. je imelo CD Murska Sobota svoj redni letni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Udeležilo se ga je več kot 60 čebelarjev.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih formalnostih je izbrpno poročal o delu v preteklem letu predsednik tov. Matija Šerak. Tudi blagajniško poročilo je bilo izbrpno in natančno, kar dokazuje, da je bilo društvo v zelo dobrih rokah.

Po končanih poročilih se je razvila zelo pestra debata, v katero je poseglo mnogo navzočih. Razpravljanje je bilo zelo zanimivo in poučno. Najbolj so govorili o cenah medu, ki so močno padle, medtem ko so cene vseh drugih stvari zelo narasle.

Izvršni odbor društva se je zelo trudil, da bi člani po zmerni ceni prodali svoj med. Zaradi tega so stopili v stiske z nekim podjetjem v Sarajevu in z Veletržnico v Beogradu, vendar niso dosegli nikjer višje cene, kakor jim jo je nudil Medeks.

Tudi na vseh občnih zborih družin so razpravljali o cenah medu in o tem, kako naj bi rešili ta problem, da bi članstvo vsaj po primerni ceni razprodalo svoj pridelek.

Društvo ima 14 čebelarških družin, v katerih je organiziranih 197 čebelarjev, ki imajo 3252 čebeljih družin. Povprečno pride na enega organiziranega čebelarja 16 čebeljih družin. Neorganiziranih je 166 čebelarjev, ki imajo 1051 čebeljih družin ali povprečno 6 čebeljih družin na enega neorganiziranega čebelarja.

Socialni sestav članstva je takle:

	Delavci	Uslužbeni	Kmetje	Obrtniki
Člani . . .	25	58	114	22
Nečlani . .	8	9	139	10

Kakor je iz zgornjih podatkov razvidno, se bavi v čebelarstvu M. Sobota največ kmetov s čebelarstvom. Društvo bo skušalo pritegniti v svojo

čebelarstvo organizacijo še ostale neorganizirane čebelarje.

Društvo ima na Pohorju skupno s soboško čebelarstvo družino tri opazovalnice, ki jih bodo s časom spremenili v obveščevalne postaje. Spomladi je organiziralo temeljit pregled čebel na področju, kjer se je že večkrat pojavila huda gniloba.

Predsednik tov. Serak se je v svojem poročilu zahvalil celotnemu odboru za požrtvovalno delo, posebno pa tajniku, gospodarju, referentu za razdeljevanje pasišč in tov. Benku ter referentu za zatiranje čebeljih boleznih tov. Györfiju.

Kakor je bilo iz vseh poročil in razprav razvidno, so člani tega društva zelo dobri gospodarji in tudi razgledani čebelarji.

Po končanem občnem zboru so imeli navzoči zborovalci skupno kosilo.

F. C.

USPELO ZBOROVANJE

Radgonski čebelarji so se 24. januarja sestali na svojem letnem zborovanju, da bi napravili obračun dela za preteklo in sestavili program dela za tekoče leto. Čebelarji so do kraja napolnili prostorno sobo, v kateri je bilo zborovanje.

Poročila so bila dobra in zadovoljiva. Delo društva je bilo kar razveseljivo. Kljub temu da je zborovanje trajalo skoraj pet ur, se še večini članov ni nikamor mudilo. Iz poročil, debate in nalog društva smo videli, da je bilo delo

Vzorno urejen čebelnjak tov. Mercina, predsednika ČD v Radgoni

pravilno usmerjeno, da radgonski čebelarji delajo in napredujejo v splošno korist kmetijstva, čebelarstva in naše skupnosti same.

Društvo šteje danes skupaj z družino Videm 70 članov. Najbolj razveseljivo je, da so se naše vrste pomnožile z mladimi čebelarji. Ker so danes med učitelji čebelarji zelo redki, mora biti dolžnost društva, da širi čebelarstvo besedo med šolarji. Radgonskim čebelarjem je to delno uspelo. Društvo je zelo budno glede morebitnih bolezní, ki bi se utegnile pritihtapiti k nam. V svojih vrstah ima že večje število veterinarskih pomočnikov za čebelje bolezni, ki stalno pregledujejo in nadzirajo čebelje družine.

Precej pomembno je prizadevanje glede izboljšanja paše, med ostalim pa tudi sodelovanje s kmetijskimi in gozdarskimi organi. Vsem šolam je društvo že večkrat poslalo dopise, naj opozorijo šolsko mladino, da ne bi preveč uničevala prvo spomladansko cvetje.

Zborovanje je potekalo ves čas zelo živahno, vprašanj in odgovorov ni hotelo biti konca.

Po dolgih letih je prišlo do spremembe v vodstvu, in sicer v ožjem odboru. Vendar upam, da rotacija, ki je zadela radgonske čebelarje, ne bo bistveno vplivala na bodoče delo društva. Že prvi sestanek je pokazal, da bo še nadalje ostal gonilna sila naš bivši predsednik sodnik Novak in da bo še vedno širil čebelarški duh v naših vrstah. Za dosedanje kakor tudi za bodoče delo lahko pričakuje polno priznanje vsega članstva.

Med zborovanjem sem opazoval zastopnika Zveze profesorja Senegačnika, kako neki presoja naša poročila in debato. Po njegovem zadovoljnem nasmešku sem lahko ugotovil, da bo kritika dobra. In res nas je pohvalil ter povedal, da je malo takih zborovanj. Nadalje nam je predavatelj govoril na splošno o čebelarstvu, o organizaciji Zveze, o težavah glede prodaje medu in o Agromelu. Tako smo se potem po domače pogovorili o vsem, kar nas je tiščalo in kar bi radi vedeli.

Končno smo si ogledali še zbirko diapozitivov, ki so jih vsi z zanimanjem spremljali in poslušali pojasnila. Zborovanje radgonskih čebelarjev se je s tem končalo, novi odbor pa čaka kar obsežno delo.

Vsem čebelarским društvom in družinam, ki so včlanjeni v naši Zvezi, pošilja čebelarstvo Radgona tovariške pozdrave. Zum zum, pik pik! Naj med!

D. M.

ČEBELARSKI DRUŽINI KOZJE IN LESIČNO STA SE ZDRUZILI

Prijazno jesensko sonce je zopet pozlatilo naš Bohor, ko smo se 22. novembra zbirali čebelarji na občni zbor čebelarске družine Kozje.

Pod geslom »V združenju je moč« se je ta dan pridružila čebelarška družina Lesično kozjanski.

Prisrčno smo se pozdravili in si skupno začrtali bogat program, kako bomo složno delovali v procvit in uspeh naše organizacije.

Tov. predsednik Franc Kramer je pozdravil delegata CD Celje tov. Rudija Ferleža, nove člane iz Lesičnega in vse navzoče ter izčrpno poročal o delu upravnega odbora v preteklem letu. Članov je bilo 27, od teh 23 naročnikov Slovenskega čebelarja. Zeleti bi bilo, da bi se na naše glasilo naročili še ostali, kajti sedaj prihaja redno in nas s svojimi članki uči in vzpodbuja k vedno boljšemu čebelarjenju. Prezimili smo dobro brez pomembnejših izgub. To leto je bilo za čebelarstvo boljše kot prejšnja. Spomladi in v začetku poletja je bilo vreme ugodno in družine so se lepo razvijale. Nabrale so dovolj medu ne samo zase, temveč tudi za čebelarje. Točili smo, toda cena medu je bila nizka.

Sporazumno s KZ je postavilo letos v ribezove nasade devet članov družine Kozje 76 in devet članov družine Lesično 58 panjev čebel za opravevanje. Večje prevoze v zvezi s to akcijo je organizirala družina Kozje ob pomoči KZ. Lastniki nasadov so bili zadovoljni, ko so spoznali, kakšne koristi imajo od čebel.

CD Celje je organiziralo dva izleta. Prvega se je udeležilo devet naših članov in drugega štirje. Izleti so bili res lepi. Skočjanske jame ne bomo nikdar pozabili. Tov. Slandru, organizatorju izletov, se vsi udeleženci za ves trud iskreno zahvalimo.

Blagajnik Čebular je poročal o blagajni. Nato pa je tudi družina Lesično poročala o svojem delu. Med razpravo je tov. Stanko Perc poudaril, kako potrebno bi bilo pritegniti mladino v naše

vrste. Tov. Ferlež je poročal o težkočah pri nabavljanju in izdelovanju satnic v preteklem letu. Z delovanjem čebelarke družine Kozje je bil zadovoljen.

Nadzorni odbor je vse leto spremljal delo upravnega odbora, ki je marsikaj storil za napredek naše organizacije. Pohvaliti je treba zlasti njegovo organizacijo za prevoz čebel v ribezove nasade. To delo je bilo naporno in utrudljivo.

Novi odbor se je zaradi združitve obeh družin povečal.

Tudi za leto 1965 je napravila družina nov načrt za svoje delo. Radi bi si nabavila steklenico za satnice in se povečala s šolo zaradi ustanovitve čebelarških krožkov. Sodelovali bomo s KZ in skušali povečati število čebeljih družin. Nato je tov. Ferlež predaval o zbiranju in shranjevanju voščin ter o kuhi voska.

Sledila je zakuska, pri kateri smo prijetno kramljali o naših čebelicah. Dobra kapljica nas je ogrevala, ko smo se veselo razpoloženi vračali na svoje domove.

NOVO ČEBELARSKO DRUŠTVO V SEVNICI

V Sevnici obstaja čebelarška organizacija že 33 let. Spčetka je bila to čebelarška podružnica, ki je imela okrog 60 članov iz Sevnice in bližnje okolice. Vojne tegobe, slabe letine in čebelje bolezni so število čebelarjev precej okrnile, med okupacijo pa je delo podružnice zamrlo, čeprav se je okupator trudil, da bi jo postavil na noge.

Po osvoboditvi je zaživela v Sevnici čebelarška družina, ki je spadala organizacijsko k matičnemu društvu Krško. To je bilo na sedežu okraja. Tako je ostalo vse do letos. Družina je ta čas zelo uspešno delovala za napredek čebelarstva in v korist sadjarstva. Spričo sedanje politično teritorialne razdelitve občin pa se je pokazala nujna potreba, da delujejo posamezna društva za območje določene občine predvsem zaradi stikov s kmetijskimi in veterinarskimi organi občinskih skupščin, zaradi sestavljanja perspektivnih gospodarskih planov, proračuna, zaradi morebitnih subvencij itd.

Za uresničitev teh smernic je bil v nedeljo 31. januarja letos v Sevnici občni zbor čebelarke družine in obenem usta-

novni občni zbor novega društva. Ob pol devetih dopoldne se je zbralo 27 čebelarjev, kar pomeni 70 % vsega članstva. Po uvodnih formalnostih je občni zbor uspešno potekal. Ob poročilih se je razvila kratka, plodna debata. Poleg dobrih predlogov in načrtov je bilo nekaj pikrih opazk na račun Agromela, ki je povzročil toliko škode slovenskemu čebelarstvu. Obravnavali smo nizke cene medu in ugotovili, da cene vsemu drugemu, tudi čebelarškim potrebščinam, naraščajo. Povprečna letna poraba medu na prebivalca je pri nas v evropskem merilu med najnižjimi. Ljudstvo ni dovolj poučeno o zdravilni in hranilni vrednosti medu. Solske kuhinje, menze, internati naj bi porabili več medu. Po razrešnici staremu odboru je članstvo soglasno sprejelo predlog za ustanovitev lastnega društva. Nato smo sprejeli društvena pravila in program dela. Ta predvideva ustanovitev nekaj čebelarških družin na območju občine, pospeševanje šolskih čebelarških krožkov, v povezavi s sadjarskimi strokovnjaki, pa skrb za opravevanje, čebelje zdravstveno varstvo oziroma bolezensko preventivo, strokovno izobraževanje članstva in vzgojo naraščajo, preskrbo krmilnega sladkorja, propagando za potrošnje in prodajo medu in še več drugih stvari.

Toplo sprejeta sta navzoči predsednik društva Krško tov. Grozina in tajnik tov. Mikolič pozdravila zbor in zaželela, obenem z dobrimi nasveti, novemu društvu čim več uspehov. Prav tako pozdravljen je delegat ZCDS Ljubljana in predavatelj tov. Martelanec izročil tovariške pozdrave in najboljše želje Zveze. Vsem se je zahvalil predsednik družine za dosedanjo pomoč in napotke z željo, da bi ostalo sodelovanje še nadalje prav tako živahno v korist našega čebelarstva. Z izvolitvijo upravnega in nadzornega odbora je bil občni zbor zaključen.

Sledilo je predavanje tov. Martelanca, ki je v poldrugo uro trajajoči razlagi temeljito obravnaval spomladanska opravila pri čebelah in kuho voska. Napeto in z velikim zanimanjem so prisluhnili navzoči vsaki besedi. Potem se je razvila še živahna strokovna razprava, tako da so se kazalci na uri pomaknili že na drugo uro, ko so se čebelarji, obogateni za marsikatero izkušnjo in zadovoljni z opravljenim delom, razšli.

B. M.

TUDI V KOČEVJU DELAMO

Ceprav je o kočevskih čebelarjih le redko zaslediti kako vrstico v našem glasilu, to ni znak, da smo popolnoma zaspali. Tudi nas je pomladansko sonce zvbilo k čebelnjakom, pa tudi sestajamo se od časa do časa, da se pogovorimo o perečih stvareh.

Sicer so na Kočevskem povsem drugačni pogoji kot drugod, kajti pri nas se mnogi čebelarji šele sedaj spoznavajo. Starih čebelarjev domačinov je prav malo, večina se je priselila iz raznih krajev naše domovine. Zato je čebelarska organizacija pravzaprav šele na začetku svoje poti. Nekdanji čebelarski odsek pri KZ je razpadel in v družini se nas je zbralo v lanskem letu 27 članov. Sedaj smo uspeli včlaniti že 42 čebelarjev in nameravamo ustanoviti društvo.

Borimo pa se z začetniškimi težavami. Poleg tega je okolica Kočevja last Kmetijskega gozdnega podjetja. Ker pa se ta družbena posestva bavijo pretežno z živinorejo, sade oziroma sejejo le take rastline, pri katerih čebele niso nujne za opravevanje. Zato ne dobivamo od njih nobene pomoči. Povezali pa smo se s

svetom za kmetijstvo pri občini, ki gleda na naša prizadevanja drugače kot doslej. Precejšnjo oporo imamo tudi pri veterinarskem inšpektorju, ki nam je vedno na voljo, če ga potrebujemo.

Ceprav smo poslali članarino za vse člane, ne da bi navedli imena na hrbtni strani položnice in ne da bi poslali Zvezi seznam članstva, je Zveza v Ljubljani terjala posamezne člane, kar je povzročilo precejšnje nezadovoljstvo. Po prvi terjatvi smo to nekako razumeli, saj smo članarino nekoliko pozneje poslali. Težko pa je bilo članom pojasniti, ko jih je Zveza ponovno terjala in to potem, ko je odbor družine že prejel opravičilo ZCD, da je zadeva urejena. Vse to je nastalo zaradi preobilice dela pri Zvezi.

Priporočamo Zvezi, da obravnava take zadeve v bodoče naravnost z družinam ali društvu. Družinam in društvom pa priporočamo, da pošljejo članarino do 10. januarja za tekoče leto, kajti Zveza mora naročiti naklado 2. številke brezpogojno že 11. januarja. Tudi mi v Kočevju se bomo držali, če le mogoče, tega roka. Naj med!

Rajko Jenko, Trata 68, Kočevje

Kočevski čebelarji po ustanovitvi svojega društva

IVAN GRIL ML.

Prve dni meseca novembra lanskega leta je prišla iz daljne Avstralije žalostna vest. Ivan Gril mlajši, doma iz znane čebelarke družine v Hrenovicih pri Postojni, se je smrtno ponesrečil na poti v Piramit Hill, kamor je bil namenjen, da se udeleži sestanka tamkajšnjih čebelarjev. — Od zgodnje mladosti je bil Ivan navdušen za čebele. Spominjam se ga, ko je še kot mladenič prišel do mene z materjo in mi dejal, da bi se rad vpisal v dvoletno čebelarško šolo v Ljubljani. Za njegov vpis sem potem vse potrebno ukrenil. Po končani čebelarški šoli se je ukvarjal nekaj časa s približno 60 AZ-panji Zavoda za čebelarstvo in to na svojem domu v Hrenovicih. Toda Ivan ni bil zadovoljen z uspehi svojega čebelarjenja. Zelen se je osamosvojititi in pridobiti sredstva, ki bi mu omogočila nabavo večjega števila čebeljih družin in prevoznega sredstva.

Leta 1956 je odšel s tem namenom v Avstrijo, potem pa kmalu v Avstralijo, kjer si je s trdim delom toliko prihranil, da si je nabavil najprej 60 čebeljih družin, v zadnjem letu življenja pa tudi avto za prevažanje čebel. In ravno ta je bil potem zanj usoden. Na nekem nezavaranem železniškem prelazu je trčil vanj vlak. Ivan je bil na mestu mrtev. Z njim je odšel v prezgodnji grob mlad, več in dober čebelar, ki mu usoda v daljni tujini ni bila naklonjena.

Nepričakovana kruta vest o Ivanovi smrti ni potrla samo njegove drage, temveč vse, ki smo ga poznali. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

J. Sever

Op. ur. Ivan Gril je bil med najbolj obetajočimi dijaki nekdanje čebelarke šole. Res škoda za takega fanta! Kaj vse bi s svojo sposobnostjo lahko dosegel v deželi čudovitih in neizkoriščenih čebeljih paš!

FRANC PRELOG

Dne 27. decembra 1964 nas je po krajši boleznici za vedno zapustil priljubljeni posestnik in čebelar v Zagajcih Franc Prelog. Rodil se je dne 12. avgusta 1895 v Mali vasi. Priženil se je na dom v Zagajcih, kjer so ženini predniki že od nekdaj čebelarili. Tudi

on je začel z velikim navdušenjem čebelariti. V poznejših letih sam zaradi preobilnega drugega dela ni mogel imeti obsežnejšega čebelarstva, zato je učil čebelarstva svoje sinove, ki nadaljujejo tradicijo svojih prednikov. Tudi njega je zajela vojna. Kot zavednega Slovenca in naprednega gospodarja ga je okupator preselil z veliko družino, v kateri so bili tudi otroci, na hratska srbska tla. Bil je priča največjemu okupatorskemu pokolu v Kragujevcu. Stal je že v vrsti med talci, toda usoda je hotela, da je ostal živ in se leta 1945 vrnil z družino v svojo najdražjo vasico — Zagajci. Z vso vneto se je lotil zapuščenega gospodarstva in ponovno zastavil vse svoje sile za napredek našega ljudstva. Bil je vsestranski javni delavec. Ni delal samo doma, bil je zastopnik pri DOZU, delal še v kmetijski zadrugi, sodeloval pri gasilcih, vaški skupnosti, v SZDL in v naši čebelarški družini. Ko so pred leti butali razburkani valovi ob našo organizacijo, je stal čvrsto ob njej in vzpodbujal druge: »Držimo, dokler se da!«

Poleg svojega obilnega dela je prevzel tajništvo v naši družini in bil tudi blagajnik. Kjer koli je bilo treba poprijeti, je vskočil in pomagal. Za vse njegovo delo smo mu zelo hvaležni. Nismo samo čebelarji izgubili dobrega člana in prijatelja, tudi drugi vaščani čutijo njegovo prezgodnjo smrt. Ni več »Smitovega očca«, ki bi z nasveti in dejanji pomagal svojemu bližnjemu. Vsi čebelarji v ptujski občini ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Čebelarška družina Gorišnica

POROČILO ZA APRIL

V aprilu je bilo prvih sedem dni lepo, pozneje pa se je vreme spremenilo. Zaradi frontalnih motenj se je proti koncu meseca vreme zelo poslabšalo. V nižinah je povečini deževalo, po višinskih predelih pa snežilo. Postalo je hladneje.

Breg-Tržič poroča: Kljub slabemu vremenu v zadnji polovici so porabile čebele malo hrane. Sneg je skopnel. Češnje so začele cveteti.

Dražgoše: Začela je cvesti iva. Zaradi mraza ni izleta. Čebelam primanjkuje obnožine. Zalegajo slabo.

Žerovnica-Postojna: Zaradi slabega vremena in mraza v aprilu so matice prenehale zalegati.

Rogatec: Zaradi deževja smo morali krmiti na zalego.

Lovrenc na Pohorju: Opazovalni družini sem dodal 2,5 kg težak meden sat.

Selnica ob Dravi: Dne 10. aprila so začele cveteti češnje in ringloji. V tretji dekadi je bilo zelo hladno, 29. aprila je v dolinah snežilo.

Prosenjakovci: Dež in mrzli vetrovi so ovirali bero na oljni repici. Vse družine imam že prestavljene. Dne 23. in 24. donos 80 dkg.

Svibnik-Črnomelj: Obnožino prinašajo z vrbe. Dež je pokvaril pašo. Čebele sem krmil, ker češnja zaradi dežja ni dala nič.

Iška vas: V tretji dekadi sem trikrat krmil.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg-Tržič	—	— 50	— 60	— 110	+ 8,2	24	14	4	122
Dražgoše—Šk. Loka . .	— 20	— 40	— 100	— 160	+ 4,2	12	14	13	81
Žerovnica—Postojna . .	—100	— 50	— 120	— 270	+ 3,0	17	14	1	105
Rogatec	— 60	— 70	— 90	— 220	+ 8,6	27	21	1	112
Lovrenc na Pohorju . .	— 85	— 85	— 150	— 300	+ 7,6	22	18	1	117
Selnica ob Dravi . . .	— 25	— 55	— 65	— 145	+ 6,2	18	16	1	97
Lovrenc na Drav. polju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer .	+ 40	+ 40	+ 50	+ 130	+ 8,2	19	20	—	66
Bučkovci—Videm ob Ščavnicah	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	—	— 120	— 60	— 180	+ 8,7	20	18	—	117
M. Polana—Lendava . .	+ 30	+ 40	+ 40	+ 110	+ 12,0	26	15	—	107
Svibnik—Črnomelj . . .	— 40	— 150	— 100	— 290	+ 14,0	21	15	—	93
Iška vas	— 10	— 90	— 50	— 150	+ 6,0	15	18	4	104
Škofije pri Kopru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb	—	—	— 50	— 50	+ 10,3	21	21	—	121
Povpreček	—	—	—	— 112	—	—	—	—	—

V TISKOVNI SKLAD

Slovenskega čebelarja so darovali: Neimenovani z Rakovnika 1000 din; Anton Zagar iz Osilnice 500 din; člani Cdr. Dolško 1000 din; Slavko Kočat iz Rečice pri Karlovcu 2500 din; člani CD Crnomelj 7600 din; Jaka Kresnik, Celje, 5500 din; neimenovani s področja Cdr. Domžale 1000 din; Lojze Lešnik, Laško, 1010 din; Martin Robov iz Celja 1000 din; Cdr. Velenje 1000 din; Franc Vrečko iz Krškega 500 din; Valko Razingar, Breg, 1800 din; Filip Gartner in Edi Senegačnik 7400 din; Franc Levstek iz Ribnice 2000 din; Ivan Setine z Jesenic 5000 din; Janez Gajski, Vel. dolina, 500 din; Franko Bunetič, Zagreb, 600 din. Vsem darovcem se najiskreneje zahvaljujemo.

Uprava
Slovenskega čebelarja

DIREKTNE NAROČNIKE

s področja SR Slovenije naprošamo, naj se v lastnem interesu včlanijo pri najbližji čebelarski družini, kajti samo tako jim bodo zagotovljene pravice po pravilih naše čebelarske organizacije.

ČEBELARSKI PREGLEDNIKI

nabavite si tiskovine »Potrdila o zdravstvenem stanju čebel« preko svojih čebelarskih družin oziroma društev. Cena 5 din.

ČEBELARSKE DRUŽINE IN DRUŠTVA

obveščamo, da so pošle številke 1. do 5. letošnjega Slovenskega čebelarja zaradi velikega števila novih naročnikov. Zato sprejemajte odslej od novih članov le polovico članarine, ker bodo dobivali list samo od 6. številke naprej.

PRIJAVLJENCEM ZA KONGRES

v Bukarešti sporočamo, da nam pripravljani odbor na naš dopis doslej še ni odgovoril. Upamo, da bomo v prihodnji številki že lahko povedali kaj več, zlasti pa glede stroškov bivanja v Romuniji. Prijave še vedno sprejemamo. Ker za Romunijo ni potreben vizum, boste lahko dobili potne liste brez težav. Notranji odseki pristojnih občinskih skupščin vam jih bodo lahko izdali v kakem tednu.

Prošnje za potne liste vložite najpozneje v drugi polovici julija. Do takrat pa boste že dobili vsa natančna pojasnila v našem listu. Če bi prišlo vmes kaj nujnega, bomo vsakega prijavitelca posebej obvestili po pošti.

BUKOVE ALI HRASTOVE GOBE

za dimljenje čebel kupimo in plačamo zelo dobro. Vzamemo tudi večjo količino. zaenkrat pa zadostuje nekaj kilogramov. Naslov v upravi.

PREVAZEVALCEM

na gozdno pašo svetujemo, naj se pred vsakim prevozom dobro prepričajo o medenju in izdatnosti paše, sicer bodo imeli mnogo nepotrebnega truda in stroškov. Casopisne in radijske napovedi niso vedno zanesljive, zato se prepričajmo še sami. Ne vozimo čebel tja, kjer jih je že preveč. Zlasti na kraškem svetu preskrbimo za vodo, sicer bodo čebele nadlegovale živino pri vaših napajalnikih. Zaradi tega se ljudje upravičeno jeze na čebelarje in ne puste, da bi pripeljali čebele v bližino.

PRODAM

14 novih praznih AŽ-panjev na devet satov. Cena po dogovoru. **Jože Japelj, Mala Ligojna 14, pošta Vrhnika.**

PRODAM

nekaj rabljenih praznih AŽ-panjev na devet satov po 6000 din. **Jože Tomc, Lavrica 12, pošta Škofljica.**

PRODAM

zaradi starosti devet AŽ-panjev z močnimi družinami ter nov čebelnjak. Cena ugodna. **Janez Gole, Zasip 65, pošta Bled.**

PRODAM

zložljiv čebelnjak s 24 AŽ-panji. Čebelje družine so zelo lepe. Cena po dogovoru. Naslov v upravi.

PRODAM

4 čebelje družine brez panjev. **Franc Jecelj, Ljubljana, Rožna dolina, Bizjakova 2.**